

Dluhy – prevence a možnosti řešení zadlužení osob

Manuál pro odbornou veřejnost

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

SOCIOPOINT !!!

Obsah

Úvod 3

Příjmy 5

Dluhy 7
- Co je to dluh? 7
- Mapování dluhů 7
- Subjekty poskytující půjčky a úvěry klientům 12
- Refinancování úvěru 14
- Konsolidace půjček 14
- Finanční arbitr 15
- Věřitel už po klientovi dluhy vymáhá 16
- Dluhy u osob omezených ve svéprávnosti 17
- Dětské dluhy 18
- Dluhy v dědickém řízení 19
- Dluhy na zdravotním a sociálním pojištění 20
- Dluhy při rozvodu manželství 26
- Dluhy na výživném 27
- Prevence zadlužování a dluhové pasti 30
- Předporadenství – než se klient vydá do dluhové poradny 35

Exekuce 37
- Co je exekuce 37
- Kdo je exekutor a co může 37
- Exekuční tituly 38
- Exekuce příjmu 40
- Exekuce majetku (mobiliární exekuce) 43
- Exekuce na účet v bance 46
- Exekuční řízení 48
- Jak se během exekuce bránit 51

Oddlužení 59
- Co je oddlužení 59
- Kdo může oddlužení využít 59
- Sepsání a podání návrhu na povolení oddlužení 60
- Oddlužení není jediné možné řešení 62
- Průběh insolvenčního řízení 63

Rozpočet 65

Elektronická bezpečnost 68

Slovníček pojmů 69

Užitečné odkazy 75

Kontakty 77

© Magistrát města Ostravy, 2021

Úvod

Manuál, který právě čtete, je určen především odborníkům mimo oblast specializovaného dluhového poradenství, kteří se při své práci setkají s osobou, jejímž cílem je aktivně řešit své zadlužení, nebo potřebují porozumět situaci zadluženého klienta. Díky manuálu získáte přehled o odborné pomoci účinně zabraňující dalšímu prohloubení zadlužování.

Část manuálu je věnována i prevenci zadlužení a domácímu rozpočtu. Pro zpřehlednění domácího hospodaření a získání kontroly nad výdaji domácnosti slouží **příloha manuálu Domácí hospodaření pod kontrolou**.

Manuál i příloha jsou k dispozici ke stažení na webových stránkách https://kpostrava.cz/.

Vzniku informačních materiálů předcházelo mapování sítě služeb v Ostravě a hledání témat, s jejichž řešením se odborná i laická veřejnost často potýká. Následovala meziresortní spolupráce odborníků při workshopech a společné utváření podoby manuálu i pomůcek pro práci s danou cílovou skupinou. Do výsledné podoby byly materiály zpracovány po jejich otestování v běžné praxi.

Děkujeme všem zapojeným aktérům, díky nimž tyto materiály vznikly, za jejich nápady, aktivní, konstruktivní diskusi i nadšení.

Informační materiály byly vytvořeny v projektu statutárního města Ostravy Podpora rozvoje sociální práce a služeb v Ostravě, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/19_098/0015265, spolufinancovaného z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost, státního rozpočtu České republiky a rozpočtu statutárního města Ostravy.

SOCIOPOINT – místo prvního kontaktu

Bezplatné, anonymní jednorázové sociální poradenství.

Rozcestník pro snadnou orientaci v sociálním systému a v nabídce sociálních služeb v Ostravě. Rychlá telefonická, osobní či e-mailová intervence, díky níž získá občan nebo odborník kontakty k řešení tíživé životní situace.

Telefonicky: 800 700 650, 599 443 821

E-mailem: sociopoint@ostrava.cz

Osobně: Magistrát města Ostravy (Nová radnice)
Prokešovo nám. 8, Moravská Ostrava

Příjmy

Příjmy

Příjem legální
Výplata nebo mzda ze zaměstnání (na plný nebo částečný úvazek), z brigád (DPP, DPČ), příjmy z podnikání.

Příjmy nelegální (tzv. načerno)
Jedná se o práci, kdy zaměstnanec vykonává práci bez uzavření jakékoliv pracovní smlouvy, čímž se spolu se zaměstnavatelem vyhýbá placení odvodů ze mzdy. Výhodou pro zaměstnavatele je úspora nákladů na práci. **Nevýhodou pro zaměstnance je absence nároku na dovolenou, absence zdravotního pojištění (nemocenská) a sociálního pojištění (důchod), absence výpovědní lhůty, odstupného.**

Mezi nejčastější případy práce načerno patří:

- být přihlášen na úřadu práce jako nezaměstnaný a zároveň být někde zaměstnán a mít příjem
- brigády bez smlouvy – různé výpomoci ve velkoobchodech a nákupních centrech, sběry ovoce, pouliční prodej novin, roznášení letáků – všechny práce placené *z ruky do ruky*, kde chybí jakákoli smlouva
- melouchy a provádění různých služeb bez dokladu

Laicky by se dalo říct, že prací načerno se rozumí jakákoliv činnost, za kterou člověk obdrží peníze, a tyto peníze nepřizná příslušnému orgánu.

Člověk, který se rozhoduje mezi legálním zaměstnáním a zaměstnáním načerno, by měl znát odpovědi na tyto otázky:

PRACOVAT NA SMLOUVU NEBO NAČERNO?

- Co budu dělat, když se mi stane pracovní úraz?
- Zvládnu, že nebudu mít peníze při dovolené, nemocenské, mateřské?
- Co udělám, když mi zaměstnavatel dá menší výplatu nebo žádnou?
- Dokážu si sám/sama našetřit na důchod (invalidní, starobní)?
- Kolik peněz by mi zůstalo z výplaty po srážce exekuce?

Postihy za práci načerno
Přijde-li kontrola na existenci práce načerno, **pokutu dostane zaměstnavatel i zaměstnanec**. Zaměstnavatel dostane pokutu minimálně **250 000 Kč**, vyšplhat se však může až na 10 miliónů Kč. Pro běžného zaměstnance, který pracuje načerno právě proto, aby si udržel slušnější příjmy, je výše pokuty mnohdy šibeniční: **až 100 000 Kč**.

Sociální pomoc
Základním zdrojem získání financí na obživu je odměna za vykonanou práci – tedy příjem ze zaměstnání. Řada osob ale pracovat nemůže, například z důvodu zdravotních problémů, péče o rodinu apod., nebo jejich výdělek nestačí na úhradu nákladů na živobytí. V takovém případě se může člověk obrátit na sociální pomoc, tedy pomoc státu, a požádat o sociální dávky.

Jedná se o:

dávky státní sociální podpory

- přídavek na dítě
- příspěvek na bydlení
- rodičovský příspěvek
- dávky pěstounské péče
- porodné
- pohřebné

dávky hmotné nouze

- příspěvek na živobytí
- doplatek na bydlení
- mimořádná okamžitá pomoc

Bližší informace o dávkách najdete na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (MPSV):
https://www.mpsv.cz/web/cz/pomoc-v-hmotne-nouzi
https://www.mpsv.cz/web/cz/statni-socialni-podpora.

Dluhy

Dluhy

Co je to dluh?

Dluh označuje povinnost osoby splnit závazek – uhradit částku (peníze), kterou půjčila, nebo zaplatit za zboží nebo službu, kterou dosud nezaplatila.

Je to předmět vztahu mezi věřitelem a dlužníkem, který zahrnuje oprávnění věřitele a povinnost dlužníka, aby dluh vyrovnal. Z hlediska věřitele se tento vztah označuje jako pohledávka. To znamená, že **pohledávka je oprávnění věřitele požadovat od dlužníka vyrovnání dluhu, tedy takzvané plnění**.

Mapování dluhů

Mapování je nejdůležitějším a prvním krokem při řešení dluhů. Abychom mohli zjistit, jak dluhy řešit, je potřeba nejdříve přesně zjistit, kde a jaké dluhy klient má.

Pro vyhledání svých závazků je dobré, aby se klient pokusil si nejdříve vzpomenout na půjčky, pokuty či jiné závazky, které v minulosti mohl mít, případně, zda platil vždy všechno, na co se vztahuje zákonná povinnost (například odpady, zdravotní pojištění apod.).

Zásadní pro mapování dluhů i celé řešení zadluženosti je, aby si **dlužník přebíral svou poštu** a mohl tak včas reagovat na výzvy věřitelů i lhůty k odvolání.

Kde zjistím, kolik klient dluží?
Všechny informace se dají získat buď písemným dotazem (obvykle stačí e-mailem), mnohdy existují i předem připravené formuláře, nebo osobně návštěvou příslušného úřadu nebo kontaktního místa, pobočky věřitele.

1. **Výpis všech soudních řízení z místně příslušného okresního soudu** (služba za poplatek od 150 Kč[1]) – lze dohledat dluhy, které jsou v exekuci nebo jsou soudně vymáhány.
2. **Výpis z Centrální evidence exekucí**, o který může klient požádat na pobočkách České pošty na Czech Point[2] (ověřený výpis za poplatek 50 Kč za stránku) nebo elektronicky na www.exekucniregistr.cz (jednorázový

[1] Viz příloha zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-549#prilohy
[2] https://www.ceskaposta.cz/sluzby/egovernment/overeny-vypis-z-centralni-evidence-exekuci

vstup za poplatek 250 Kč). Lze tam zjistit:

- zda byla na konkrétní subjekt nařízena exekuce
- který soudní exekutor byl pověřen provedením exekuce
- o jakou vymáhanou povinnost se jedná
- kdy byla exekuce nařízena
- zda byla pravomocně odložena či zastavena

3. Kontrola závazků u **zdravotního a sociálního pojištění** (bez poplatku). Zde je možné kontrolovat pouze sám sebe. Nicméně výpis o platbách zdravotního pojištění je možné zdarma získat na jakékoliv pobočce klientovy zdravotní pojišťovny. Informace o sociálním pojištění jsou dostupné buď na příslušné pobočce ČSSZ, nebo na online portálu https://eportal.cssz.cz/.

4. Kontrola závazků u **finančního úřadu**. Jsou situace, při kterých může vzniknout dluh i vůči finančnímu úřadu (např. různé pokuty). Výpis o bezdlužnosti vystavuje příslušný finanční úřad a je možné o něj zažádat buď osobně, nebo pomocí datové schránky. Je zpoplatněn částkou 100 Kč a na vyřízení žádosti má úřad 30 dnů.

V předchozích bodech jsou uvedeny registry/instituce, které by měl zkontrolovat každý, kdo chce mít přehled o svých závazcích.

5. Dále je vhodné se dotázat i na příslušném **městském/obecním úřadě/magistrátě**, zda nejsou evidovány nedoplatky například za svoz komunálního odpadu nebo ze psa.

6. V případě, že došlo v minulosti například k udělení pokuty za jízdu bez platného jízdního dokladu, je vhodné si bezdlužnost ověřit i u příslušného **dopravního podniku**.

Závazky vůči státu je možné zjistit přes webovou stránku https://nedluzimstatu.cz/ - prostřednictvím přehledného seznamu státních institucí, kterým může klient dlužit, a návodu, jak případné zadlužení ověřit.

Existují **bankovní i nebankovní registry** (jako je například Solus, BRKI, NRKI apod.), které jsou však vždy placenou službou a informace v nich nejsou zpravidla úplné.

Jak dluhy vznikají

Dluh vzniká tehdy, kdy je na dlužníkově straně povinnost uhradit nějakou částku, kterou však v domluvený termín včas a řádně nezaplatí. Dlužník se dostává do **prodlení**. K dluhu pak věřitel může žádat **úroky** z prodlení a v určitých případech i **smluvní pokuty**. Po splatnosti je původní částka, která měla být zaplacena, nazývána **jistina** a úroky, pokuty a náklady na její vymožení se nazývají **příslušenství**.

PŘEHLED NEJČASTĚJŠÍCH SUBJEKTŮ, U NICHŽ JE MOŽNÉ BÝT ZADLUŽEN

Stát, obec

- daně a poplatky (např. daň z příjmu, dědická daň, daň z převodu nemovitosti, poplatky za odpad, televizní a rozhlasový poplatek atd.)
- sociální a zdravotní pojištění
- pokuty

Dluhy z trestné činnosti (přehled má k dispozici soud)

- náhrada škody poškozenému
- náklady soudního řízení a obhajoby
- náklady výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody

Nestátní věřitelé na základě smlouvy

- úvěry a půjčky (od banky, rodiny atd.)
- nezaplacené účty (nájemné, telefon, internet atd.)
- nedoplatky (např. na energiích, vodném a stočném)
- pokuta za jízdu bez platného jízdního dokladu (načerno)
- povinné ručení – ČKP https://www.ckp.cz/

Výživné

- vůči dětem i vůči manželce/manželovi

Jak dluh vzniká

Uzavření smlouvy o půjčce
Dlužník by se měl před uzavřením smlouvy o půjčce dobře informovat nejen o výši splátek, RPSN, době splácení, ale i o sankčních ujednáních ve smlouvě, možném zajištění závazku ze smlouvy, zda je připojena rozhodčí doložka či směnka.

Opoždění splátek
V okamžiku prodlení se splátkou by měl dlužník okamžitě začít komunikovat s věřitelem, požádat o odklad splatnosti a snažit se pravidelně měsíčně hradit alespoň částku, kterou si může dovolit. Je možné, že tak předejde velkému nárůstu dlužné částky.

Upomínka od věřitele / předžalobní upomínka (výzva k plnění)
Předžalobní upomínku má věřitel povinnost odeslat na poslední jemu zná-

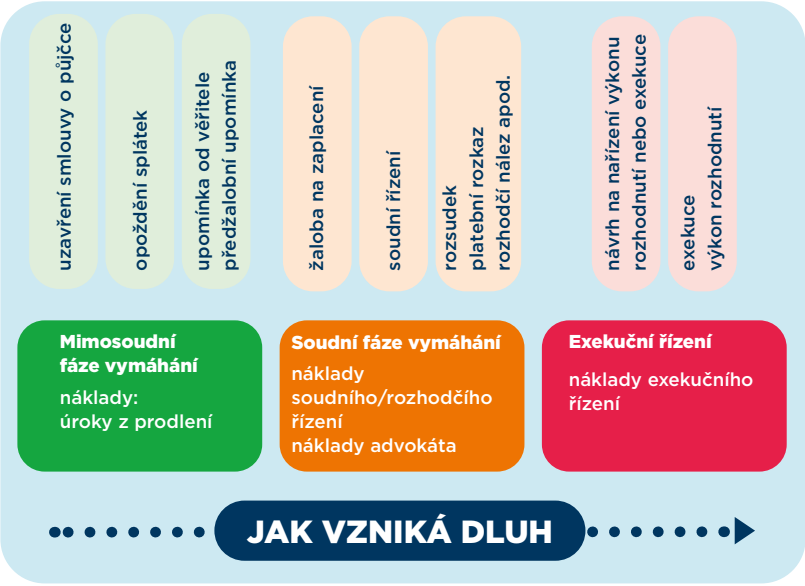
mou adresu dlužníka[3]. Zpravidla každá upomínka bývá zpoplatněna podle ceníku věřitele. Toto mimosoudní vymáhání zahájí věřitel sám nebo prostřednictvím inkasní agentury.

Žaloba na zaplacení, návrh na vydání platebního rozkazu, rozhodčího nálezu jsou právní podání, kterými věřitel zahajuje soudní/rozhodčí řízení.

Soudní řízení nebo rozhodčí řízení
Rozhodčí doložky jsou od prosince 2016 u spotřebitelských vztahů zakázány. **Exekuce vedená na základě neplatného rozhodčího nálezu je nezákonná** – v případě, že najdete ve smlouvě o půjčce zmínku o rozhodčí doložce nebo rozhodčím řízení lze postupovat dle kapitoly Jak se během exekuce bránit.

Rozsudek, platební rozkaz, rozhodčí nález atd.
Jedná se o tzv. **exekuční titul** (rozhodnutí o právním nároku věřitele). Rozhodnutí musí nabýt právní moci uplynutím lhůty k odvolání a vykonatelnosti. Tj. uplynout doba, po kterou může dlužník závazek dobrovolně splnit (ze zákona 3 dny po nabytí právní moci, soud však může uložit lhůtu delší, což může navrhnout i dlužník v průběhu soudního řízení).

Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí/exekuce
Pokud není závazek dobrovolně splněn, věřitel může nechat nařídit exekuci / výkon rozhodnutí.

[3] § 142a, zákona č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů: Žalobce, který měl úspěch v řízení o splnění povinnosti, má právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému, jen jestliže žalovanému ve lhůtě nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení zaslal na adresu pro doručování, případně na poslední známou adresu výzvu k plnění.

Exekuce / výkon rozhodnutí
Získání pohledávky dlužníka např. formou srážek ze mzdy, přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, prodejem movitého majetku, nemovitosti apod.

Příklad nárůstu dlužné částky u půjčky od nebankovní společnosti, pokud není půjčka řádně splácena:

Subjekty poskytující půjčky a úvěry klientům

Banky
Banky jsou pod centralizovaným dohledem České národní banky (ČNB).[4] Poskytují především půjčky dlouhodobějšího charakteru (např. na koupi nebo rekonstrukci bydlení).

Bankovní úvěry se vyznačují zpravidla nejnižší úrovní uváděného RPSN a nejmenšími náklady na správu a administrativu. To je dáno zejména dlouhodobostí poskytovaných produktů.

Některé náklady mohou být skryté, nejsou zahrnuty do RPSN, např. různé formy pojištění nebo nutnost si pořídit další produkt.

Charakteristickým znakem bank při poskytování spotřebitelských úvěrů a půjček je tvrdé posouzení, které znamená pro věřitele i dlužníka menší rizika nesplacení úvěru, a proto i nižší cenu menších půjček.

Nebankovní společnosti
Nebankovní společnosti jsou finanční instituce, které nemají bankovní licenci, neplatí pro ně přísná pravidla bankovní regulace, ale musí mít akreditaci ČNB pro poskytování úvěrů.

U nebankovních půjček jsou typické benevolentnější podmínky pro jejich získání. Zřídka je potřeba doložit příjmy a čistý výpis z rejstříku dlužníků. Tato výhoda je však vyvážena poměrně vyššími úroky a vysokou roční procentní sazbou nákladů (RPSN). Jsou ale výjimky. Konkurence mezi poskytovateli došla tak daleko, že některé nebankovní společnosti konkurují bankovním a v některých případech jsou i výhodnější.

Tyto půjčky byly v minulosti dostupné i pro tzv. **rizikové klienty**, tj. klienty bez dokladů o příjmech a se záznamy v registru dlužníků. Nově musí společnosti poskytující nebankovní půjčky před podpisem smlouvy o zápůjčce posoudit, zda klient bude schopen splácet.

Jejich hlavní výhodou je snadné a rychlé vyřízení – půjčku je možné vyřídit a získat řádově i v rámci několika minut – např. online, telefonicky nebo pomocí SMS. Půjčky jsou zaměřené zejména na menší částky a u mnohých z nich se objevuje možnost první půjčky zdarma bez úroků. Za takové půjčky v případě včasného splacení nezaplatíte nic navíc.

Zejména krátkodobé půjčky jsou zatíženy vysokou úrokovou sazbou a velmi vysokou RPSN. U některých společností jsou s krátkodobými půjčkami spojené i vyšší poplatky, poměrně vysoké poplatky za prodloužení doby splatnosti a vysoké pokuty za její nedodržení.

[4] Seznamy subjektů na finančním trhu, podléhajících dohledu ČNB (jsou držiteli licence nebo povolení k činnosti, byly registrovány, notifikovány nebo zapsány do seznamů): https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/seznamy/

U krátkodobých půjček však vzhledem k jejich povaze nelze sazbu RPSN brát jako absolutní měřítko, neboť se vyhodnocuje na roční bázi, zatímco krátkodobé půjčky jsou splatné typicky do 30 dní.

Na trhu nebankovních půjček jsou společnosti, které v případě nesplacení úvěru účtují poplatky v takové výši, že mohou několikanásobně přesáhnout samotnou půjčku. V případě neúměrného navyšování dluhu se můžete obrátit o pomoc na finančního arbitra – viz kapitola Finanční arbitr.

Zastavárny

Zastavárna je provozovna, kde člověk obdrží peněžní hotovost proti zástavě movité i nemovité věci. Zástavní cena je stanovena po dohodě pracovníků zastavárny a majitele zastavené věci. Následně je dohodnut termín splacení půjčené finanční částky navýšené o stanovený úrok, který činí několik procent z půjčené částky. Po splacení je zastavená věc vrácena majiteli. Věci, které si jejich majitelé v dohodnutém termínu nevyzvednou, dává zastavárna do volného prodeje, aby uspokojila svoji pohledávku. Smlouvy někdy obsahují protiprávní ujednání o prodeji zástavy (zastaveného zboží).

Zastavování zboží v zastavárnách je nevýhodné kvůli značnému podcenění hodnoty zboží.

Lichváři

Lichvář je člověk, který půjčuje peníze a splatit chce několikanásobek půjčené částky, prodává jídlo a chce za něj mnohem více peněz, než běžně stojí v obchodě. Vyhrožuje dlužníkovi (bitím, nadává), když neudělá, co chce, nedá žádnou smlouvu ani potvrzení na peníze, které mu již dlužník vrátil apod. Lichvář zneužívá toho, že člověk v tísni nemá jinou možnost získat finanční prostředky, a drží jej pěkně v hrsti.

Půjčky lichvářů vedou k postupnému zadlužování obětí na celý život. Výše sankčního úroku nebo poplatku při nedodržení splátky totiž může přesáhnout i 100 % půjčené částky a sankce se při každé další nezaplacené částce postupně zvyšuje několikanásobně. Často je cílem lichvářů poskytovat půjčky osobám, které nebudou schopny své půjčky s velkou pravděpodobností splácet.

Zneužívání tísně osoby je trestný čin a lichvář za to může jít do vězení. **Aby klient toto chování lichváře ukončil, je nutné se obrátit na policii!**

Půjčky od lidí[5]

Půjčky od lidí jsou také někdy nazývány jako **P2P půjčky** (z anglického Peer to peer lending). Tyto půjčky zprostředkovávají nebankovní platformy, většinou registrované u ČNB. Na principu akce zde dochází k zadání požadavku budoucího dlužníka o financování a zadávání nabídek pro financování tohoto klienta. Důležité pro získání prostředků je popsat dobře příběh, neméně důležité je ale mít svoji žádost o financování dobře spočítanou a návratnou. Půjčky se totiž uzavírají na základě přísné standardizované dokumentace provozovatele portálu/platformy, který v zájmu ochrany svých půjčovatelů/investorů neváhá použít nejtvrdší vymáhací metody.

Refinancování úvěru

Jedná se o přesun úvěru či půjčky ke konkurenci za nových podmínek.

Zpravidla jde o akceptaci výhodnější nabídky nově příchozí banky, která s nižším úrokem nebo nižší hodnotou splátky pro stejné nebo delší období nabídne dlužníkovi stejný objem finančních prostředků na stejný účel.

V praxi rovněž často dochází k refinancování nebankovních půjček bankovním úvěrem. V takovém případě při žádosti o refinanční půjčku u banky musí klient doložit kromě osobních dokladů a výpisů z registrů i potvrzení věřitelů o aktuální výši půjček či úvěrů a musí doložit i platební historii.

Nejčastějším výsledkem refinancování půjčky je zajištění nové půjčky, při jejímž čerpání jsou účelově vypláceni předchozí věřitelé. Splátky této nové půjčky jsou zpravidla díky nižší úrokové sazbě a/nebo delšímu horizontu splácení nižší než součet splátek všech původních půjček.

Konsolidace půjček

Konsolidace půjček označuje sloučení více půjček do jedné. Má-li klient více půjček, vyčerpaný limit kontokorentu, kreditní kartu atd., je výhodné všechny tyto pohledávky převést do jedné, nové půjčky. Z této půjčky jsou všechny pohledávky uhrazeny. Velmi často se konsolidace úvěrů používá pro snížení měsíčních splátek (za cenu prodloužení doby splácení). Konsolidaci nabízejí nejen klasické bankovní instituce, ale je ji možné sjednat také u některých nebankovních společností. Problém nastává, pokud se dlužník s tímto jedním velkým úvěrem opět dostane do platební neschopnosti. Také se ne vždy podaří spojit všechny dluhy do jednoho úvěru a klient konsolidací získává nový dlouhodobý závazek.

[5] Zdroj: https://www.banky.cz/bankovni-slovnik/pujcky-od-lidi/?ref=copy

Finanční arbitr

Finanční arbitr je **státem zřízený orgán** pro mimosoudní řešení sporů mezi spotřebiteli a finančními institucemi poskytujícími nebo zprostředkujícími platební služby, elektronické peníze, úvěry, kolektivní investování, investice, životní pojištění, stavební spoření, směnu měn.

Řízení před finančním arbitrem je **bezplatné**. Navrhovatel nemusí být v řízení právně zastoupen. Hlavním posláním finančního arbitra, a tedy i hlavním důvodem jeho zřízení, je zajištění rychlého, bezplatného a efektivního vyřizování sporů klientů s institucemi.

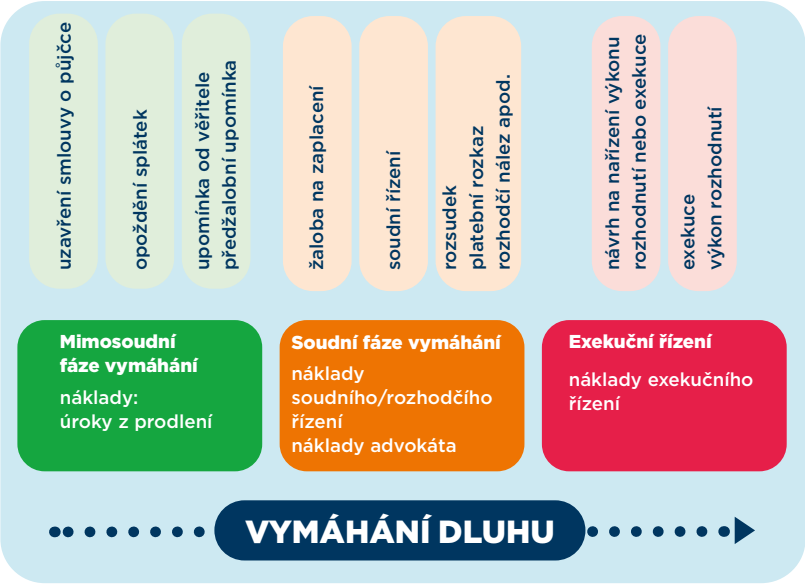
Úkolem finančního arbitra je vést strany ke smírnému vyřešení sporu.

Pravomocné rozhodnutí finančního arbitra je přezkoumatelné soudem. Pokud rozhodnutí není předloženo k soudnímu přezkumu, je závazné a má účinky vykonatelného soudního rozhodnutí.

Pro podání návrhu lze využít formulář pro zahájení řízení na webových stránkách www.finarbitr.cz.

Věřitel už po klientovi dluhy vymáhá

V mimosoudní fázi vymáhání
Při půjčování peněz by měl klient postupovat zodpovědně – bližší informace najdete v kapitole Prevence – a při problémech se splácením **včas komunikovat s věřitelem**. Pokud klient nereaguje a nekomunikuje, věřitel většinou zahájí mimosoudní vymáhání – sám nebo prostřednictvím inkasní agentury.

Pokud klienta vyzve k úhradě dluhu nějaká neznámá společnost, tak by se měl vždy zajímat, o jaký dluh jde. Inkasní agentury se snaží dlužníky přimět k zaplacení i různými nátlaky. Mnohdy sdělují dlužníkovi nepravdy, i když nesmějí. Vše si klient musí ověřovat.

Zástupci inkasních agentur se mnohdy chovají nevhodně – dlužníkům vyhrožují, volají jim několikrát denně, vylepují výzvy k zaplacení na veřejná místa či docházejí do zaměstnání.

Obrana je velmi komplikovaná. Klient by se měl snažit nepodlehnout nátlaku ze strany inkasní agentury. **V případě nevhodného chování může na zástupce inkasní agentury podat trestní oznámení.**

Pro kvalifikovanou radu a informace se obraťte na některou z poraden uvedených v kapitole Kontakty.

V soudní fázi vymáhání
Je možné se bránit např. **podáním odporu proti platebnímu rozkazu** (ve lhůtě do 15 dnů od doručení platebního rozkazu).

Některé dluhy mohou být již **promlčeny** (promlčecí lhůta je stanovena v občanském zákoníku).

Pro kvalifikovanou radu a informace se obraťte na některou z poraden uvedených v kapitole Kontakty.

V exekučním řízení
Možností obrany je několik – dle dané situace klienta je možné **podat odvolání, návrh na zastavení exekuce, návrh na odklad exekuce, návrh na vyloučení majetku z exekuce** atd. Bližší informace najdete v kapitole Jak se během exekuce bránit.

Pro kvalifikovanou radu a informace se obraťte na některou z poraden uvedených v kapitole Kontakty.

Dluhy u osob omezených ve svéprávnosti

Omezení ve svéprávnosti se u každé osoby řeší **dle obsahu rozhodnutí příslušného soudu**, ve kterém by mělo být přesně uvedeno, v jakých oblastech je osoba ve svéprávnosti omezena. Většinou to bývá i hospodaření s finančními prostředky od určité částky.

Od 1. 1. 2012 se **do občanského průkazu nezapisuje** dříve povinný údaj omezení svéprávnosti, což v praxi přináší obrovské problémy na straně držitelů občanským průkazů, opatrovníků, ale také třetím stranám, kterým vzniká škoda.

Nezřídka se stává, že si osoba omezená ve svéprávnosti koupí zboží na splátky nebo vezme půjčky (nejčastěji od nebankovních společností). Může se stát tzv. **bílým koněm**, kdy si vezme půjčku nebo zboží na splátky, ale peníze nebo zboží odevzdá jiné osobě.

Dle § 581 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále OZ) platí, že není-li osoba plně svéprávná, je neplatné právní jednání, ke kterému není způsobilá. V tomto případě se jedná o tzv. absolutní neplatnost, tzn. že právní jednání (např. smlouva), k němuž nebyla osoba způsobilá (z důvodu svého omezení ve svéprávnosti) se považuje za neplatné od samého počátku, přičemž není nutné se této neplatnosti zvlášť dovolávat.

Je-li svéprávnost dané osoby omezena pro případy uzavírání úvěrových smluv či zápůjčních smluv, lze považovat předmětnou smlouvu za absolutně neplatnou.

Dále jsou možné 2 způsoby řešení:

1. **Opatrovník dlužníka se může obrátit na věřitele a upozornit ho** na skutečnost, že svéprávnost dlužníka je omezena, a to i pro případy uzavírání zápůjčních a úvěrových smluv, tzn., že uzavřená smlouva je absolutně neplatná. Opatrovník by se měl pokusit dohodnout s věřitelem na tom, že půjčená částka mu bude vrácena.

Tím, že dlužník získal na základě absolutně neplatné smlouvy finanční prostředky nebo zboží, vzniklo na jeho straně **bezdůvodné obohacení**, které je povinen věřiteli vrátit, jak obecně vyplývá z § 2991 OZ.

Je-li ve smlouvě sjednán i úrok, je nutné poukázat na § 2993 OZ, dle něhož platí, že plnila-li strana (věřitel), aniž tu byl platný závazek, má právo na vrácení toho, co plnila. **Věřitel má tedy právo pouze na vrácení jistiny, nikoli na úrok**, který byl ostatně sjednán v absolutně neplatné smlouvě = sjednán právně nebyl. Pokud by věřitel nebyl ochoten uznat absolutní neplatnost uzavřené smlouvy, bylo by nutné, aby se opatrovník obrátil na soud s žalobou na určení neplatnosti smlouvy.

2. **Opatrovník může absolutně neplatnou smlouvu schválit a odstranit tím její neplatnost.** Dle § 65 odst. 2 OZ totiž platí, že jednal-li opatrovanec samostatně, ač nemohl jednat bez opatrovníka, považuje se opatrovancovo jednání za platné, pokud je opatrovník schválil. Toto schválení je samozřejmě vhodné učinit písemně. Je-li však uzavřená smlouva pro dlužníka nevýhodná (např. z důvodu vysokého úroku), bude vhodnější postupovat dle varianty 1.

Opatrovník může se souhlasem soudu podat návrh na povolení oddlužení opatrovance.

Dětské dluhy

I děti mohou mít dluhy, které skončí až exekucí. Nejčastěji jde o dluhy za:

- jízdy načerno v městské hromadné dopravě
- poplatky za svoz odpadu
- neuhrazené platby u telefonních operátorů
- regulační poplatky za lékařkou pohotovost nebo pobyt v nemocnici
- pokuty za prodlení zápůjčky v knihovnách

Dluhy za neuhrazené poplatky za komunální odpad již dětem vznikat nemohou. Za nedoplatek na místních poplatcích za osoby nezletilé nebo omezené ve svéprávnosti je odpovědný zákonný zástupce nebo ustanovený

opatrovník – dle § 12 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

V případě řešení dětských dluhů bohužel neexistuje žádná jednoduchá poučka, kterou když se budete řídit, tak dluhy vyřešíte. Jde často o složité právní záležitosti, které vyžadují pohled odborníka a mnohdy přímo zastoupení advokátem.

Podrobnější informace k problematice dětských dluhů lze získat například na webu https://www.zadluzenedeti.cz/ nebo https://sancedetem.cz/detske-dluhy-problem-ktery-pretrvava.

Dluhy v dědickém řízení

Úmrtí v rodině je velmi smutná záležitost a může být navíc zkomplikována dluhy zemřelého. V rámci dědického řízení může klient zdědit nejen majetek, ale i dluhy.

Nakolik odpovídá dědic za dluhy zůstavitele
Podle zákona[6] tvoří **pozůstalost veškeré jmění zůstavitele** – majetek i dluhy. Může se velmi snadno stát, že dluhy zůstavitele (zemřelého) jsou ve výši jeho majetku nebo mohou hodnotu jeho majetku přesáhnout.

V případě, že dědic dědictví přijme, odpovídá za dluhy nejen do výše nabytého majetku, ale v plné výši. Pokud by se chtěl odpovědnosti za dluhy vyhnout, musel by se **zříct pozůstalosti jako celku anebo uplatnit právo výhrady soupisu**.

Odmítnutí a vzdání se dědictví
Předluženou pozůstalost může dědic po smrti zůstavitele odmítnout. Dle zákona lze dědictví získané na základě dědické smlouvy odmítnout pouze v případě, že to tato smlouva umožňuje.

Dědická smlouva je dvoustranný kontrakt mezi zůstavitelem a dědicem, se kterým obě strany souhlasí. Dědická smlouva musí být uzavřena formou notářského zápisu (formou veřejné listiny).

Dědictví lze odmítnout **prohlášením vůči soudu v jednoměsíční lhůtě**. Lhůta začíná běžet ode dne, kdy soud vyrozuměl dědice o jeho právu dědictví odmítnout.

Odlišným institutem je tzv. vzdání se dědictví. **Neodmítl-li dědic dědictví, může se jej ještě vzdát.** Vzdání se dědictví je v řízení o dědictví před soudem nutno učinit ve prospěch jiného dědice. Podmínkou tedy je, že s tím druhý dědic souhlasí, což je u předlužené pozůstalosti nepravděpodobné.

[6] Hlava III Dědické právo, § 1475–1720 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89#cast3-hlava3

Výhrada soupisu a výzva věřitelům k ohlášení pohledávek
Právo tzv. výhrady soupisu pozůstalosti náleží dědici vždy a tohoto práva se nemůže vzdát, a to ani v rámci dědické smlouvy.

Právo vyhradit soupis pozůstalosti může dědic ve lhůtě jeden měsíc od dne, kdy soud dědice o jeho právu vyrozuměl. **Toto právo dědic uplatní prohlášením před soudem**, a to buď ústně, anebo písemně. **Cena soupisu se pak hradí z pozůstalosti.**

V případě, že dědic výhradu soupisu neuplatní včas anebo před soudem prohlásí, že právo neuplatňuje, již tak nemůže učinit následně. **V takové situaci pak odpovídá za dluhy zůstavitele v plném rozsahu.** A naopak – **uplatnil-li dědic výhradu soupisu řádně a včas, bude dluhy zůstavitele hradit pouze do výše hodnoty nabytého majetku** (do výše jeho dědického podílu).

Současně s výhradou soupisu může dědic soud požádat o vyhledání dluhů zůstavitele. Soud pak vyzve věřitele, aby své pohledávky v přiměřené lhůtě ohlásili a doložili.

Věřitelé jsou uspokojováni pouze do takové výše, **než je vyčerpán majetek náležející do pozůstalosti**. V rámci vypořádání dědictví pak budou uspokojeni pouze věřitelé:

- kteří své dluhy ohlásili ve stanovené lhůtě
- o jejichž nároku dědic věděl
- se závazky zajištěnými zástavním či jiným obdobným právem k věci patřící do pozůstalosti

Na závěr už je důležité dodat, že **výhradu soupisu pozůstalosti nelze uplatnit na dluhy po manželovi nebo manželce**. Ty bude bohužel nutné uhradit v plné výši.

Dluhy na zdravotním a sociálním pojištění

Zatímco placení zdravotního pojištění je povinné ze zákona, u sociálního pojištění je to trochu složitější.

Zdravotní pojištění
Každý občan ČR by měl být evidován u některé zdravotní pojišťovny a platit zdravotní pojištění. Pokud není pojištění uhrazeno, vzniká dluh u dané pojišťovny, který se zvyšuje o 0,05 % z dlužné částky za každý den.

U zdravotního pojištění jsou **4 hlavní skupiny plátců pojištění**:

- **zaměstnanci** – za ty odvádí zdravotní pojištění zaměstnavatel
- **osoby samostatně výdělečně činné** si zdravotní pojištění platí samy

- **pojištěnci, za které platí zdravotní pojištění stát**[7] – děti, studenti, rodiče na mateřské dovolené nebo rodičovském příspěvku, nezaměstnaní vedení jako uchazeči o zaměstnání na Úřadu práce ČR, dlouhodobě nemocní, důchodci, osoby ve výkonu trestu apod.
- **osoby bez zdanitelných příjmů (OBZP)**, které musí hradit minimální zdravotní pojištění. To jsou lidé, kteří nespadají do žádné z výše uvedených skupin – např. někdo, kdo pracuje jen formou práce na DPP nebo DPČ s nízkým příjmem (do 10 000 Kč u DPP nebo méně než 3 500 Kč DPČ), lidé vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání na Úřadu práce ČR apod.

Výše zdravotního pojištění
U zdravotního pojištění není stanovena jedna pevná částka, ale minimální platba pojistného se liší:

- zaměstnanec platí zdravotní pojištění 4,5 % z hrubé mzdy, jeho zaměstnavatel platí dalších 9 % z hrubé mzdy

  Zdravotní pojištění zaplacené zaměstnavatelem a zaměstnancem musí odpovídat minimálnímu zdravotnímu pojištění (13,5 % z minimální mzdy), pokud má zaměstnanec nižší hrubou mzdu a zdravotní za něj neplatí někdo jiný (např. stát), pak se mu dopočítá doplatek do minimálního zdravotního pojištění.
- osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) na hlavní činnost platí alespoň minimální zdravotní pojištění (výše se mění každý rok), přesná výše je stanovena z příjmů z podnikání za předchozí rok
- OBZP platí minimální pojištění 13,5 % z minimální mzdy v daném roce

Dluh na zdravotním pojištění
Dluh na zdravotním pojištění může vzniknout jak úmyslně (např. pokud si OSVČ úmyslně neplatí zdravotní pojištění), tak i neúmyslně, z neznalosti.

Zdravotní pojišťovna nemá povinnost informovat o tom, že za určité období vznikl dluh. Navíc se dlužná částka na zdravotním pojištění zvyšuje o úrok 0,05 % za každý den.

Případný dluh na zdravotním pojištění může klient zjistit přímo dotazem na příslušné zdravotní pojišťovně, u které je pojištěn (nebo byl pojištěn v minulosti).

Dluhy na zdravotním pojištění samy od sebe nezmizí. Pojišťovny je poměrně důsledně vymáhají.

[7] Podrobně viz https://www.vzp.cz/platci/informace/stat/za-koho-plati-pojistne-stat

Pokud klient uhradí jistinu dluhu na zdravotním pojištění, lze požádat příslušnou zdravotní pojišťovnu o prominutí penále. Prominutí penále lze žádat, pokud jeho výše nepřesáhla částku 20 000 Kč ke dni doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona. Žádost musí být podána do tří let od právní moci rozhodnutí, kterým byla uložena pokuta. Legislativní rámec je upraven § 53a zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Dluh na zdravotním pojištění ze zákona nemá vliv na poskytnutí základní zdravotní péče. Lékař má povinnost pacienta ošetřit.

ŽÁDOST O PROMINUTÍ PENÁLE NA ZDRAVOTNÍM POJIŠTĚNÍ

název zdravotní pojišťovny dlužníka (plátce)

adresa

jméno / název dlužníka (plátce)

Statutární orgán: jméno

adresa (sídlo)

RČ:
IČ:

V místo dne datum

Žádost o prominutí penále na zdravotním pojištění (odstranění tvrdosti zákona)

Vážení,

žádám Vás tímto o prominutí penále na zdravotním pojištění. Jedná se o částka Kč.

Jako důvod uvádím následující skutečnosti:

popis skutečností, pro které není dlužník schopen uhradit penále

Samotný dluh na zdravotním pojištění jsem již uhradil/a, ale v současné době nejsem schopen/na uhradit vzniklé penále, žádám Vás proto o jeho prominutí.

podpis dlužníka (plátce)

podpis statutárního zástupce, razítko

Příloha:
- doklad/y o uhrazení dluhu na zdravotním pojištění

Sociální pojištění
Sociální pojištění slouží jako ochrana v případě nepříznivých sociálních událostí, do kterých se osoba může dostat například důsledkem úrazu, stáří či živelní katastrofy. Aby byl člověk v těchto situacích skutečně finančně zajištěn, musí pravidelně hradit pojistné.

Důchodové a nemocenské pojištění je založeno na pojistném principu, tj. na pravidelném placení příspěvku – pojistného na sociální zabezpečení.

Pojistné na sociální zabezpečení zahrnuje platby na:

- nemocenské pojištění
- důchodové pojištění
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Z těchto financí jsou vypláceny:

- dávky nemocenského pojištění:
  - nemocenská
  - ošetřovné
  - dlouhodobé ošetřovné
  - vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství
  - peněžitá pomoc v mateřství („mateřská“)
  - otcovská
- dávky důchodového pojištění:
  - starobní důchod
  - invalidní důchod
  - vdovský a vdovecký důchod
  - sirotčí důchod
- podpora v nezaměstnanosti (z Úřadu práce ČR)

Povinnost platit pojistné mají:

- zaměstnavatelé,
- zaměstnanci – za ně hradí pojistné zaměstnavatel
- osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)
- lidé, kteří se dobrovolně důchodově pojistili

Zaměstnanec, jako poplatník pojistného, nemá ve vztahu k placení pojistného žádné povinnosti, tyto povinnosti za něho plní zaměstnavatel. Případným neplacením pojistného ze strany zaměstnavatele nebude nijak postižen daný zaměstnanec, není tím žádným způsobem ovlivněna jeho účast na pojištění ani poskytování dávek nemocenského a důchodového pojištění.

Výše sociálního pojištění

Zaměstnavatelé za své zaměstnance hradí 6,5 % z hrubé mzdy zaměstnance (strhává se z hrubé mzdy zaměstnance) a zaměstnavatel pak ještě posílá dalších 24,8 % z hrubé mzdy.

OSVČ platí

- buď minimální sociální pojištění pro hlavní nebo vedlejší činnost v částce stanovené na daný rok (2 588/1 036 Kč měsíčně pro rok 2021)
- nebo 29,2 % ze svých příjmů, které se dokládají jednou za rok v rámci přehledu o příjmech a výdajích OSVČ

Nikdo jiný povinnost hradit pojistné na sociální pojištění nemá.

Po dobu, kdy je klient veden jako uchazeč o zaměstnání na Úřadu práce ČR nebo pobírá mateřskou, rodičovskou, vykonává dobrovolnickou činnost apod. má tzv. **náhradní dobu pojištění a pojistné za něj hradí stát**.

Pokud ale je klient nezaměstnaný (a současně není evidován na úřadu práce nebo byl sankčně vyřazen) nebo není plátcem pojištění jako OSVČ, pak za něj nikdo sociální pojištění neplatí. Tím sice nevzniká žádný dluh, ale zároveň se **doba, kdy není placeno sociální pojištění, nezapočítává do nároku na důchod**. Často se stává, že právě tato doba pak chybí pro přiznání nárok na invalidní nebo starobní důchod.

Dobrovolné důchodové pojištění je možné hradit v minimální výši stanovené pro daný rok (2 482 Kč měsíčně pro rok 2021).

Dluh na sociálním pojištění

Zaměstnanec nemá sám mnoho možností ovlivnit to, jestli je sociální pojištění zaplaceno nebo ne, protože to je povinnost zaměstnavatele. Placení sociálního pojištění zaměstnavatelem si může klient ověřit prostřednictvím výpisu, který mu vystaví okresní správa sociálního zabezpečení (OSSZ).

OSVČ má povinnost platit si sama sociální pojištění. To zahrnuje jak pravidelné měsíční platby (zálohy na sociální pojištění), tak i pravidelné každoroční podávání přehledu o příjmech a výdajích OSVČ (cca začátek května[8]). ČSSZ všem OSVČ jednou ročně zasílá inventuru pohledávek OSVČ.

I u sociálního pojištění se případný dluh navyšuje o 0,05 % za každý kalendářní den. V případě, kdy OSVČ nezvládá uhradit dlužnou částku, má možnost požádat o splátkový kalendář. Je určen takový splátkový kalendář, který je OSVČ reálně schopna splácet. Tím se současně penále za dluh na sociálním pojištění sníží na 0,025 %, dluh se tedy už tak rychle nezvyšuje.

[8] Podrobně ke lhůtám pro podání přehledu o příjmech a výdajích OSVČ: https://www.cssz.cz/prehled-o-prijmech-a-vydajich

Dluh na sociálním pojištění může být překážkou například při sjednávání úvěru nebo hypotéky v bance. Tam zvláště OSVČ musí dokládat svou bezdlužnost, tedy že nemá žádné dluhy na sociálním nebo zdravotním pojištění nebo vůči finančnímu úřadu.

Každý občan má dále možnost si požádat o zaslání **informativního osobního listu důchodového pojištění**[9]. Tento informativní list obsahuje přehled dob důchodového pojištění, případně náhradních dob pojištění, uložených v evidenci ČSSZ a za dobu od roku 1986 obsahuje i přehled vyměřovacích základů a vyloučených dob, včetně celkového součtu evidované doby a součtu náhradních dob. Informativní list dále obsahuje přehled a celkový počet neevidovaných dob, které chybí. Pojištěnec má právo na zaslání informativního listu jednou za kalendářní rok. Informativní list zašle ČSSZ občanovi do 90 dnů ode dne doručení jeho žádosti (§ 40a zákona č. 582/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů). Chybějící doby pojištění mohou být problémem při podávání žádosti o starobní nebo invalidní důchod, kdy díky chybějící době pojištěnci nevznikne nárok na výplatu důchodu.

Případně je toto možné vyřídit přes internet. **ČSSZ provozuje online portál – eportal.cssz.cz**, kde je možné nalézt potřebné formuláře a zjistit mnoho různých informací vztahujících se k sociálnímu pojištění, například o stavu a průběhu vyřizování nemocenských dávek, informace o zaplaceném pojistném, náhled na osobní list důchodového pojištění apod.

Dluhy při rozvodu manželství

Pokud se manželé v době manželství zadlužili, jsou povinni **dluh uhradit společně a nerozdílně**, a to i po případném rozvodu manželství. To platí i v případě, kdy se v režimu společného jmění manželů zadlužil jenom jeden z nich. Existují však možnosti, jak negativní dopady placení dluhů za druhého z manželů zmírnit.

Platí, že vypořádání společného jmění manželů je vždy mezi samotnými manželi, kteří se rozvádějí. Nemá tak vliv na nároky třetích stran (věřitelů) na uspokojení jejich pohledávek. Vypořádáním společného jmění manželů při rozvodu se dluhů manžela nebo manželky klient nezbaví.

Během manželství

Na **uspořádání společného jmění manželů**[10] se vyplatí myslet před uzavřením manželství i v jeho průběhu. Zejména na to, kdo přebírá jaké dluhy v případě rozvodu. Pokud klient nebo jeho manžel/ka bez souhlasu druhého převezme dluh, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny, nebude takový dluh součástí společného jmění manželů. Každodenní nebo běžné potřeby rodiny jsou velmi různé a záleží na majetkových poměrech dané rodiny.

[9] https://www.cssz.cz/informativni-osobni-list-duchodoveho-pojisteni
[10] Společné jmění manželů: § 709 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Pokud se o takovém dluhu klient dozví, je potřeba věřiteli vyjádřit písemně svůj nesouhlas. To znamená písemně a co nejdříve oznámit věřiteli, že se jako manžel, jehož souhlas byl zapotřebí, dovolává neplatnosti právního jednání manžela podle § 714 odst. 2 občanského zákoníku.

Při rozvodu manželství

Dluhy po rozvodu se dělí spolu s majetkem při vypořádání společného jmění manželů. Stejně jako některý majetek ani některé dluhy do společného jmění manželů nepatří a při rozvodu manželství se dělit nebudou.

Dělit se budou ty **dluhy, které jsou součástí společného jmění manželů**. To jsou všechny dluhy, které klient převzal buď osobně nebo oba manželé společně během trvání manželství, nebo druhý manžel bez podání vyjádření nesouhlasu.

Součástí společného jmění manželů nejsou dluhy vzniklé během manželství, které:

- se týkají majetku, jenž náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku, nebo
- převzal jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny (hodí se mít nějaký důkaz, že druhý manžel s dluhem nesouhlasil)
- vznikly bez vůle druhého manžela – bude to například dluh vzniklý z odpovědnosti za škodu nebo na zdravotním pojištění apod.

Společné dluhy po rozvodu manželství se rozdělí a splácí společně podle toho, jak se spolu manželé vypořádají. To si klient může dohodnout, jak chce, ale **práva třetích osob (věřitelů) nesmí být touto dohodou dotčena**, jinak by byla vůči nim neúčinná. Takže pokud se manželé dohodli tak, že by věřitel nemohl dostat své peníze, pro věřitele jako by dohoda neexistovala. To by mohlo nastat například tehdy, když se manželé domluví, že splácení půjčky přebírá jeden z manželů, ale ten ji splácet nebude a věřitel se na něm ničeho nedomůže. Pak by mohl věřitel chtít, aby dluh splatil druhý z manželů.

Rozdělení dluhů po rozvodu není jednoduchá záležitost, proto **doporučujeme situaci řešit s odborníky v poradnách uvedených v Kontaktech**.

Dluhy na výživném

Mezi předky a potomky je vzájemná **vyživovací povinnost**, stejně jako mezi manželi. Výživné tedy představuje peníze, kterými má rodič povinnost přispívat na potřeby svého dítěte, pokud není schopno samo se živit.

Za dlužné výživné se označuje jakákoliv měsíční splátka stanoveného výživného, která nebyla uhrazena. Po uplynutí doby splatnosti výživného se tedy jeho příjemce může obrátit na exekutora či soud a zahájit vymáhání výživného.

Nejprve je vhodné kontaktovat povinného rodiče s upomínkou neuhrazeného výživného. Mohlo dojít k pochybení nebo opomenutí.

Pokud však neplacení výživného trvá delší dobu a současně roste kvůli dalším neuhrazeným splátkám, je vhodné začít situaci řešit. Navíc po třech letech může dojít k promlčení výživného, čímž se výrazně snižuje šance na uhrazení dlužné částky (výživné splatné do konce roku 2013 má promlčecí lhůtu 10 let, výživné od roku 2014 má promlčecí lhůtu 3 roky).

V případě, kdy nebyla ani část stanoveného výživného uhrazena tři a více měsíců, dochází zároveň ke **spáchání trestného činu**. V takové situaci se může klient obrátit i na policii, která se případem začne zabývat.

Trestní oznámení může klient podávat opakovaně, tedy vždy, když po třech měsících dojde ke spáchání nového trestného činu. Zvyšují se tím šance na potrestání dlužníka.

Vždy je ovšem třeba počítat s tím, že **trestní oznámení dluhy neřeší**. Řeší pouze samotné potrestání za neplnění povinnosti. Je potřeba současně zahájit i exekuční vymáhání výživného, případně zažádat o soudní výkon rozhodnutí.

Ať už se rozhodne klient obrátit na exekutora, soud, který o výživném rozhodoval, nebo na policii, vždy **je potřeba mít k dispozici soudní rozsudek určující výši a splatnost výživného**. Bez něj nemůže být řešeno vymáhání výživného ani trestní oznámení. Pokud takový rozsudek k dispozici klient nemá, bude potřeba nejprve kontaktovat soud, který o výživném rozhodne.

Náhradní výživné

Pro nárok na novou sociální dávku od státu – náhradní výživné – je potřeba splnit tři základní podmínky:

- ten, kdo má platit výživné (povinný rodič), ho neplatí vůbec nebo jenom částečně
- oprávněná osoba už po něm vymáhá výživné v exekuci nebo prostřednictvím soudního výkonu rozhodnutí
- dítě musí mít trvalý pobyt na území České republiky – určité výjimky stanoví § 2 zákona č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném, ve znění pozdějších předpisů

Kdo má nárok na náhradní výživné

Nárok má **nezaopatřené dítě**. Tím je především dítě do skončení povinné školní docházky. Nezaopatřeným zůstává i dítě, které ještě nedosáhlo 26. roku věku, pokud se soustavně připravuje na budoucí povolání.

Po skončení povinné školní docházky je nezaopatřeným i dítě do 18. roku věku, jestliže je vedeno v evidenci úřadu práce a nemá nárok na podporu.

Kdo o náhradní výživné žádá
O náhradní výživné žádá oprávněná osoba, tedy nezaopatřené dítě. Pokud je dítě nezletilé, zastupuje ho rodič nebo jiná osoba, které má být výživné podle předchozího rozhodnutí soudu placeno. Tento oprávněný rodič se nazývá příjemcem.

Kam podat žádost o náhradní výživné a co je k ní potřeba
Žádost se podává na krajské pobočce Úřadu práce ČR na předepsaném formuláři. K žádosti je potřeba přiložit:

- rozsudek soudu o určení výše výživného
- doklad prokazující, že povinný rodič platí výživné jenom částečně, případně prohlášení o tom, že ho neplatí vůbec
- doklad prokazující, že pohledávka na výživném byla postoupena, nebo prohlášení, že nebyla postoupena
- doklad prokazující, že dítě je nezaopatřené (například že nedokončilo povinnou školní docházku nebo nedosáhlo 26. roku věku a soustavně se připravuje na budoucí povolání)

Do žádosti bude nutné uvést také:

- údaje o zahájené exekuci nebo soudním výkonu rozhodnutí k vymožení pohledávky výživného včetně identifikace povinného rodiče a spisové značky
- způsob, jakým chce oprávněný rodič náhradní výživné od státu zasílat (převodem na bankovní účet nebo poštovní poukázku)

Jak vysoké je náhradní výživné od státu?
Jde o rozdíl mezi soudem určeným výživným a částkou, kterou povinný rodič zaplatil. Maximální výše dávky od státu je však 3 000 Kč měsíčně.

Náhradní výživné se vždy stanoví na čtyři měsíce dopředu z průměrných částek za předcházející čtyři kalendářní měsíce.

Nárok na dávku zanikne poté, kdy oprávněná osoba přestane splňovat podmínky pro její přiznání. Nejpozději zanikne buď skončením nezaopatřenosti dítěte, nebo po 24 výplatách náhradního výživného. I kdyby tedy oprávněná osoba dál splňovala podmínky, bude dostávat náhradní výživné maximálně za 24 po sobě jdoucích měsíců.

Doporučujeme situaci řešit s odborníky v poradnách uvedených v Kontaktech, kteří jsou schopni ji kvalifikovaně vyhodnotit a navrhnout možné další postupy.

Prevence zadlužování a dluhové pasti

Hlavní prevencí před zadlužením a dluhovou pastí je mít stanovený rozpočet – to je mít vyrovnané příjmy a výdaje – aby člověk neutratil více, než kolik peněz za měsíc vydělá (nebo obdrží ze sociálních dávek).

PRAVIDLA ZDRAVÝCH FINANCÍ

Kupuji jen to, na co si našetřím dopředu peníze.

Hlídám si, komu co mám platit, platím vše včas.

Nepůjčuji si, když nevím, jestli dokážu peníze vrátit.

Neberu si jídlo na dluh.

Platím pojistné zdravotní pojišťovně, když mě vyřadí z evidence Úřadu práce ČR.

Nejezdím načerno MHD nebo hned zaplatím pokutu (i za děti).

Platím městu každý rok za popelnice (poplatek za odvoz a likvidaci komunálního odpadu).

Při přestěhování zajistím, aby mi chodila pošta, nahlasím všude svoji novou adresu.

KDYŽ UŽ DLUHY MÁM

Dodržuji rozpis splátek (splátkový kalendář).

Nezahazuji poštu – pečlivě schovávám všechny doklady (dopisy, potvrzení o zaplacení, smlouvy, e-maily...).

Komunikuji

- když nemůžu zaplatit splátku, nepůjčím si na to peníze jinde, ale vše okamžitě řeším s věřitelem
- když nezvládám splácet, domluvím se s věřitelem na nižších splátkách

Vždy platím aspoň něco – vždy je lepší platit méně, ale platit, než neposílat vůbec nic.

Vím, že dluhy nikam nezmizí – jenom se na chvíli schovají a pak se objeví mnohem větší a s většími problémy (exekuce).

Rizika a výhody úvěrových produktů

V této části jsou vysvětlena rizika a výhody jednotlivých úvěrových produktů na našem trhu.

Nákupy na splátky
V řadě kamenných i internetových obchodů, například s elektronikou či nábytkem, lze využít nákup zboží na splátky. Samozřejmě i v tomto případě platí, že si poskytovatel úvěru může ověřovat, zda je kupující schopen takový spotřebitelský úvěr splatit.

Výhodou nákupu na splátky je, že peníze na zboží i jeho koupi vyřeší spotřebitel na jednom místě.

Nevýhodou je, že spotřebitelské úvěry pro tento druh nákupu mohou být spojeny s vyššími úrokovými sazbami a nemalými poplatky. Existují i nabídky nákupu na splátky bez navýšení. To znamená, že kupující zaplatí přesně takovou částku, jakou si půjčil, protože součástí úvěru nejsou úroky ani poplatky. Háček však může být v podmínkách takového úvěru. Například sankce za opožděnou splátku může činit více než úrok u standardního úvěru.

Spotřebitel by se měl také zajímat, jestli podmínkou sjednání spotřebitelského úvěru není i sjednání pojištění schopnosti splácet. Cena pojištění může úvěr výrazně prodražit.

Základním pravidlem pro nákup zboží na splátky nebo na úvěr je, že daná věc má sloužit déle, než je doba splácení úvěru. Např. není rozumné si půjčovat několik desítek tisíc korun na zaplacení letní dovolené nebo nákup vánočních dárků – jsou to okamžiky, které trvají několik dní, ale spotřebitel je bude splácet i několik let. Jiná situace je např. u nákupu elektroniky nebo osobního auta – ale i zde je nutné zvážit důvod koupě (koupě právě vydaného modelu mobilu x koupě mobilu, protože předchozí dosloužil).

Kontokorent
Kontokorent neboli kontokorentní úvěr je druh úvěru, který umožňuje přečerpání běžného účtu – **lze jít tzv. do mínusu**. Kontokorentní úvěr může pomoci v období, kdy majitel účtu čeká na výplatu a došly mu finance, nebo když má nečekané výdaje – jít na účtu do mínusu je pohodlnější a splacení jednodušší, než si sjednat klasickou spotřebitelskou půjčku.

Výhody:

- finance po ruce jako finanční rezerva
- jednoduché a rychlé zřízení
- placení úroků pouze za dobu, kdy je kontokorent čerpán
- nejsou pevně dané splátky

Nevýhody:

- vysoká úroková sazba, kterou navíc může banka libovolně měnit

- banka může požadovat okamžité splacení dluhu
- při snížení příjmů na účtu má banka právo snížit úvěrový limit

Kreditní karta
Kreditní karta je mezinárodní platební karta, kterou lze platit v obchodech, na internetu a také vybírat peníze z bankomatu. **Na kreditní kartě jsou uloženy peníze banky, ne spotřebitele.** Peníze z běžného účtu jsou na kartě debetní. Kreditní karta je v podstatě **automaticky prodlužovaný úvěr**. Tedy půjčka, kterou lze průběžně čerpat a splácet.

U kreditní karty lze využít **bezúročné období**, které patří k jejím největším výhodám. Trvá obvykle 45 až 55 dní a pokud během tohoto období dlužník částku uhradí, neplatí žádné úroky.

Výhody:

- peníze kdykoli k dispozici
- bezúročné období
- možnost opakovaného čerpání peněz bez nutnosti vyrovnání účtu
- jednorázové nebo postupné splácení

Nevýhody:

- nutnost čistého záznamu v úvěrovém registru
- vysoké úroky
- nutnost mít pravidelný příjem
- extrémně vysoké poplatky za výběry z bankomatu
- omezený limit úvěru

Půjčka (úvěr)
Půjčka (úvěr) může být neúčelová, ale může také sloužit k uhrazení závazků klienta nebo za účelem pořízení spotřebního zboží nebo služeb.

Banka nebo nebankovní společnost může **požadovat po klientovi zajištění úvěru**, například zastavením movitého či nemovitého majetku. Další častou možností, jak úvěr zajistit, je spolužadatel, který se zaváže, že případně dluh za klienta uhradí sám.

Spotřebitelský úvěr je obvykle **splácen v pravidelných měsíčních splátkách**. Jejich počet a výše jsou součástí úvěrové smlouvy. Spotřebitelský úvěr lze čerpat v hotovosti nebo převodem na účet.

Možné využití spotřebitelského úvěru:

- na zařízení a vybavení domácnosti
- na koupi spotřební elektroniky

- na pořízení, rekonstrukci nebo modernizaci bydlení
- na nákup dovolené
- na koupi automobilu
- na náklady na tuzemské či zahraniční studium
- na závazky mezi občany (vypořádání dědického řízení, zaplacení podílu v bytovém družstvu)
- na hobby (sběratelské záliby, sport apod.)

Výhody:

- okamžité uspokojení současných potřeb bez nutnosti dlouhodobě spořit (rozdělení jinak jednorázové platby na několik menších částí)

Nevýhody:

- výdaje navíc – k půjčené částce se připočítává úrok, případně poplatky
- obvykle nutnost prokázat pravidelný příjem a jeho výši
- vyřízení trvá delší dobu
- banky obvykle vyžadují spoustu různých potvrzení a dokladů
- někdy je podmínkou mít ručitele, nebo se zaručit jiným majetkem

Index odpovědného úvěrování

Index odpovědného úvěrování, který dvakrát ročně zveřejňuje organizace Člověk v tísni, o.p.s., porovnává několik desítek poskytovatelů spotřebitelských úvěrů. Jednotlivé společnosti zkoumá pomocí 15 parametrů z oblasti nákladů spojených s úvěrem, transparentnosti a klientské vstřícnosti. Výsledky jednotlivých parametrů jsou poté sloučeny do celkového žebříčku, který svou komplexností představuje ojedinělého pomocníka při výběru půjčky.

Celkový žebříček Indexu odpovědného úvěrování dělí poskytovatele spotřebitelských úvěrů dle různého počtu hvězdiček do pěti skupin – čím víc hvězd, tím odpovědnější poskytovatel.

Žebříček posuzuje 15 kritérií ve třech oblastech:

- náklady – jakou částku lidé za půjčku zaplatí a co je bude stát případné zpoždění se splácením
- transparentnost a komunikace – rozsah a přehlednost poskytovaných informací
- klientská vstřícnost – jaká je praxe věřitelů před poskytnutím a po poskytnutí půjčky

Index odpovědného úvěrování počítá s modelovým úvěrem ve výši 50 000 Kč, který je splácen ve 12 pravidelných měsíčních splátkách. U bank se úrokové sazby v tomto případě pohybují v rozmezí 10–15 %, větší nebankovní společnosti půjčují zhruba za 20–30 %.

Na trhu funguje ale také osm společností, u kterých žadatelé o úvěr zaplatí 100 % a více, přičemž dva nejdražší poskytovatelé nabízejí své úvěry dokonce s více než 200% úrokem.

Bližší informace a aktuální výsledky indexu odpovědného úvěrování najdete na webových stránkách organizace **Člověk v tísni Jak přežít dluhy**: www.jakprezitdluhy.cz/odpovedne-uverovani.

Předporadenství – než se klient vydá do specializované dluhové poradny

Pokud se s klientem domluvíte na konzultaci v odborné dluhové poradně, je užitečné se před první konzultací připravit.

Klient by měl mít zmapované své dluhy a závazky (bližší informace v kapitole Mapování dluhů). S klientem je třeba projít jeho minulost, aby si vzpomněl na své dluhy a závazky – **dotazovat se**:

- Bral jste si někdy půjčku v bance?
- Půjčil jste si peníze od Providentu, Home Creditu, Zaplo nebo třeba přes internet nebo SMS?
- Koupil jste si někdy nějaké zboží na splátky (pračku, ledničku, nový mobil)? A splatil jste všechny splátky?
- Chytil vás nebo vaše děti někdy revizor? Zaplatil jste každou pokutu?
- Platíte pravidelně poplatek za odpady? Za sebe i vaše dítě/děti?
- Podnikal jste? Byl jste vyřazen z Úřadu práce ČR? Platil jste si sociální a zdravotní pojištění?
- Nedlužíte na vodě, plynu nebo elektřině? Hradíte pravidelně nájem v plné výši?
- Platíte si v mobilu kredit nebo paušál? Máte uhrazeny všechny platby u mobilního operátora? Dostal jste někdy mobil, tablet nebo notebook od mobilního operátora?

Informovat klienta o průběhu konzultace v poradně:

- Seznámení s pracovníkem/pracovnicí poradny. Zjištění, co klient chce řešit, čeho chce dosáhnout.
- Klient by si měl s sebou vzít veškeré podklady k dluhům a závazkům (smlouvy, vyrozumění, exekuční příkazy atd.) a mít zmapované své dluhy a závazky.
- Na základě prostudování podkladů pracovník/pracovnice navrhne další postup a možnosti řešení.
- Domluvení úkolů pro klienta a termínu další konzultace.

Jedna konzultace trvá zpravidla 60–90 min. Řešení finančních problémů však není záležitost na jednu konzultaci, ale může trvat i několik měsíců, v případě oddlužení i několik let.

Exekuce

Exekuce

Co je exekuce

Exekuce je **vynucení uložené povinnosti** v případě, že nebyla dobrovolně splněna. Nejčastěji je touto povinností zaplacení nějaké finanční částky, existují ale také vynutitelné nepeněžité povinnosti jako například povinnost vyklidit byt, vydat věc aj.

Zahájit lze exekuci pouze **na základě vykonatelného rozhodnutí soudu či orgánu státní správy, rozhodčího nálezu nebo notářského zápisu** se svolením k přímé vykonatelnosti. Nestačí tedy pouze existence samotného dluhu, nýbrž zde musí být také veřejná listina, která tento dluh osvědčuje.

Exekuci může provádět několik subjektů – **soud, exekutor, ale i obecní či krajský úřad nebo finanční úřad**. Jejím smyslem bývá nejčastěji vymožení peněžitého dluhu. I exekuce má však svá jasně daná pravidla.

Exekuční řízení upravují zejména tyto předpisy:

- zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměnách a náhradách exekutora
- nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o nezabavitelných částkách
- zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva

Kdo je exekutor a co může

Exekutor, kterému se v zákonech říká soudní exekutor (je to pořád jedna a tatáž funkce, protože žádní jiní exekutoři nejsou), je **fyzická osoba, kterou stát pověřil exekutorským úřadem** (podobně jako je to například u notářů). Exekutoři mohou na základě tohoto pověření provádět exekuce a vykonávat některé další činnosti podle exekučního řádu.

Aby exekutor mohl být exekutorem, musí mít právnické vzdělání, odpovídající praxi a musí být jmenován do exekutorského úřadu ministrem spravedlnosti. **Všichni exekutoři jsou u nás povinně sdruženi v samosprávné Exekutorské komoře ČR. K tomuto profesnímu sdružení lze podat stížnost na jednání exekutora**. Více informací najdete na www.ekcr.cz. Můžete se obrátit i na ministerstvo spravedlnosti.

Exekutor může provést:

- **exekuci příjmu** (dle § 276–302 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, dále OSŘ) – vždy musí dlužníkovi zůstat nezabavitelná částka – více informací v podkapitole Exekuce příjmu
- **exekuci na majetek** (dle § 265–276b OSŘ) – zákonem je definován okruh předmětů, které exekutor nesmí zabavit. Patří tam věci, které dlužník potřebuje k výkonu zaměstnání (podnikání), běžné vybavení domácnosti, peníze v hotovosti do výše dvojnásobku životního minima, zdravotní pomůcky nebo předměty, jejichž zabavení by bylo v rozporu s dobrými mravy – více v podkapitole Exekuce majetku.
- **exekuci na účet v bance** (dle § 260b OSŘ) – banka dlužníkovi musí umožnit výběr částky ve výši trojnásobku životního minima (pokud je na účtu dost peněz), pouze ale jednou za dobu exekuce. *Životní minimum je v roce 2021 ve výši 3 860 Kč. Dlužník má tedy nárok na 11 580 Kč.* Výše životního minima stanovuje zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů[11]
- **pozastavení platnosti řidičského oprávnění** (dle § 71a zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu, ve znění pozdějších předpisů) – to lze pouze v případě exekuce z důvodu vymáhání výživného na dítě

Exekuční tituly

Exekuční titul je oprávnění (dokument), kterým disponuje věřitel a na základě kterého může požádat soud o nařízení exekuce. Exekuční tituly jsou vyjmenovány v § 40 zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu, ve znění pozdějších předpisů:

- **vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora** – přiznává právo, zavazuje k povinnosti uhradit nebo postihuje majetek – nejčastěji má formu rozsudku, usnesení, platebního rozkazu, směnečného a šekového platebního rozkazu
- **vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení** – přiznává právo nebo postihuje majetek – např. rozsudek v trestním řízení s povinností uhradit uloženou náhradu škody v určitém termínu
- **vykonatelný rozhodčí nález** – v případě, kdy smlouva o úvěru či půjčce obsahuje rozhodčí doložku, řeší případné spory rozhodce, který je oprávněn vynést rozhodčí nález

[11] Aktuální výše životního minima je uvedena na webových stránkách MPSV: https://www.mpsv.cz/zivotni-a-existencni-minimum1.

- **notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu** – jedná se o zápis o dohodě, na základě které věřitel může nařídit exekuci nebo výkon rozhodnutí, pokud povinný neplní svoji povinnost řádně a včas, např. může stačit nezaplacení jedné splátky (do roku 2013 bylo možné uzavřít také exekutorský zápis s doložkou vykonatelnosti)
- **vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy** včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír, rozhodnutí vydaná Českým telekomunikačním úřadem – jedná se o dluhy vůči státu, např. bloková pokuta od Policie ČR, daňový nedoplatek. Stát zde má privilegované postavení, jelikož se na rozdíl od ostatních věřitelů nemusí domáhat v soudním řízení dosažení exekučního titulu. Samotný výkaz nedoplatků se stává pravomocným doručením a vykonatelný nesplněním povinnosti.
- **vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení**
- **jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny**, jejichž výkon připouští zákon

Pravomocnost a vykonatelnost exekučních titulů
Pro další vymáhání pohledávky je důležitá vykonatelnost a v některých případech pravomocnost exekučního titulu.

Pravomocnost se vyžaduje u exekučních titulů jako je např. rozhodnutí soudu. Rozhodnutí soudu se stává pravomocným po uplynutí lhůty pro podání opravných prostředků (odporu, odvolání). Tato lhůta musí uplynout všem účastníkům řízení.

U exekučních titulů vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora (bez možnosti podání opravných prostředků), vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy, vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení je pravomocnost **splněna pouhým doručením**.

Příklad: *Dlužníkovi uplyne lhůta 12. srpna. Protistraně je rozhodnutí soudu doručeno později, proto jeho lhůta uplyne až 19. srpna. Pokud v řízení nejsou další účastníci, stane se rozhodnutí pravomocným den poté, tj. 20. srpna.*

Vykonatelnost je důležitá pro vymáhání pohledávky. Podstatou vykonatelnosti je, že již **uplynula lhůta, která byla uložena dlužníkovi k plnění**.

Příklad: *V platebním rozkaze je uvedeno, že má dlužník zaplatit vymáhanou částku včetně nákladů řízení do 15 dnů ode dne doručení nebo od nabytí právní moci. Pokud dlužník v uvedené lhůtě nezaplatil, stává se platební rozkaz vykonatelným, tj. stává se exekučním titulem.*

Pokud je rozhodnutí soudu pravomocné a vykonatelné (lze ověřit u místně příslušného soudu, tj. soudu, u kterého byl podáván návrh na vydání pla-

tebního rozkazu či žaloba na zaplacení), představuje **vykonatelný exekuční titul**. Na jeho základě může věřitel v průběhu následujících 10 let svoji pohledávku vymáhat exekučně.

Exekuce příjmu

Srážky ze mzdy a jiných příjmů, jako jsou např. mateřská, rodičovský příspěvek, důchod, jiné sociální dávky, patří mezi nejčastější způsoby provedení exekuce. Exekucí tedy mohou být zabaveny, ale vždy dlužníkovi musí zůstat tzv. **nezabavitelná částka**.

Seznam sociálních dávek, které lze nebo nelze exekvovat je uveden níže. Problém nastává, pokud dlužníkovi dávky nebo výplata chodí na bankovní účet. Může se totiž stát, že současně bude provedena exekuce na bankovní účet a dlužníkovi bude zabavena i nezabavitelná částka nebo sociální dávky, které jinak běžně exekvovat nelze. Podrobněji níže.

Souběh příjmů
V případě, že dlužník má více příjmů (např. z několika zaměstnání, souběh příjmu a důchodu, souběh příjmu a sociálních dávek apod.) je možné, aby exekučními srážkami byly postiženy všechny příjmy, jsou-li ve výši nad nezabavitelnou částkou.

V takovém případě soud nebo exekutor určují, u kterého zaměstnavatele budou prováděny srážky, nebo v jakém rozsahu a pořadí mají být srážky provedeny u jednotlivých zaměstnavatelů.

Při výpočtu exekuce se ale **nezabavitelná částka uplatní pouze jednou**. V praxi je možných více přístupů:

1. Nezabavitelná částka se uplatní pouze u jednoho plátce mzdy – například u toho, kde má dlužník nejvyšší příjem. U dalších plátců se už nezabavitelná částka neuplatňuje a příjem se zabavuje celý.

2. Nezabavitelná částka se uplatní u jednotlivých plátců částečně. O tom, jak mají být provedeny srážky, ale rozhoduje soud (resp. exekutor).

Informace o tom, jak má být prováděn výkon rozhodnutí (jaká část nezabavitelné částky se zohlední), by měly být uvedeny již v samotném nařízení o výkonu rozhodnutí nebo se dlužník musí obrátit na exekutora, aby mu sdělil, v jakém rozsahu mají být srážky prováděny.

Přednostní a nepřednostní pohledávka
Při exekuci příjmu je podstatné, zdali se jedná o přednostní nebo nepřednostní pohledávku. U přednostní pohledávky může exekutor srážet z příjmu více peněz.

Přednostní pohledávka – přednostní pohledávky jsou stanoveny zákonem (§ 279 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů) a jedná se například o pohledávky výživného, náhrady škod způ-

sobené ublížením na zdraví či úmyslnými trestnými činy, pohledávky daní a poplatků, na dávkách nemocenského, důchodového, sociálního či zdravotního pojištění apod.

Nepřednostní pohledávka – jsou všechny ostatní pohledávky (např. nezaplacené faktury za vodu, elektřinu, dlužné nájemné, pokuty za jízdu načerno, nezaplacené splátky za půjčky, kreditní karty apod.).

Nezabavitelná částka
Výpočet nezabavitelné částky se provádí tak, že se sečte životní minimum a částka normativních nákladů na bydlení[12].

Dlužník v exekuci pak má nárok na 3/4 z tohoto součtu (životního minima a částky normativních nákladů na bydlení). Pokud má dlužník v exekuci i manželku/manžela nebo nezaopatřené dítě, pak za každou takovou osobu se nezabavitelná částka zvyšuje o 1/3 částky pro dlužníka.

Příklad:
Výpočet nezabavitelné částky v roce 2021 vychází ze součtu částek 3 860 Kč a 6 637 Kč = 10 497 Kč.
Základní nezabavitelná částka je od 1. 1. 2021 ve výši 7 872,80 Kč.
Za dítě, manžela nebo manželku je od 1. 1. 2021 ve výši 2 624,30 Kč.

NEZABAVITELNÉ MINIMUM (r. 2021)

Nezabavitelná částka pana Dlužného	7 873 Kč
Nezabavitelná částka za manželku	2 624 Kč
Nezabavitelná částka za 1. dítě	2 624 Kč
Nezabavitelná částka za 2. dítě	2 624 Kč
Nezabavitelné minimum celkem:	**15 746 Kč**

Kalkulačku nezabavitelné částky najdete na webových stránkách https://www.penize.cz/kalkulacky/nezabavitelne-minimum
Kalkulačku srážek ze mzdy najdete na webových stránkách exekutorské komory: https://www.ekcr.cz/?p=kalkulacka_1

[12] Aktuální výše životního minima je uvedena na webových stránkách MPSV: https://www.mpsv.cz/zivotni-a-existencni-minimum1.

Přehled možností exekuce dávek:

Dávky systému nemocenského pojištění
Exekvovat lze:

- nemocenská
- peněžitá pomoc v mateřství

Exekvovat nelze:

- ošetřovné
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství

Dávky státní sociální podpory
Exekvovat lze:

- přídavek na dítě (pokud je dlužníkem nezaopatřené dítě)
- rodičovský příspěvek

Exekvovat nelze:

- příspěvek na bydlení (tato dávka jako jediná z opakujících se dávek státní sociální podpory nepodléhá exekuci)
- porodné
- pohřebné

Dávky pěstounské péče
Exekvovat lze:

- odměna pěstouna opakující se

Exekvovat nelze:

- příspěvek při převzetí dítěte
- příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla jednorázový
- příspěvek při ukončení pěstounské péče jednorázový

Dávky systému pomoci v hmotné nouzi
Exekvovat nelze:

- příspěvek na živobytí
- doplatek na bydlení
- mimořádná okamžitá pomoc

Dávky pro osoby se zdravotním postižením
Exekvovat nelze (§ 18 zákona č. 329/2011 Sb. ve znění pozdějších předpisů):

- příspěvek na mobilitu
- příspěvek na zvláštní pomůcku

Dávky dle zákona o sociálních službách
Exekvovat nelze (§ 17 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů):

- příspěvek na péči (nelze exekvovat u příjemce dávky, tj. toho, kdo o dávku žádá, jako příjem pečující osoby exekvovat lze)

Dávky dle zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců
(zákon č. 266/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů)
Exekvovat lze:

- úrazový příplatek
- úrazové vyrovnání
- úrazová renta

Exekvovat nelze:

- bolestné
- příspěvek za ztížení společenského uplatnění
- náhrada nákladů spojených s léčením
- náhrada nákladů spojených s pohřbem
- jednorázový příspěvek pozůstalému
- úrazová renta pozůstalého

Dávky dle zákona o zaměstnanosti
(zákon č. 435/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů)
Exekvovat lze:

- podpora v nezaměstnanosti
- podpora při rekvalifikaci

Dávky důchodového pojištění (důchod starobní, invalidní, vdovský/vdovecký, sirotčí) exekvovat lze, jsou-li vyšší než nezabavitelná částka dlužníka.

Exekuce majetku (mobiliární exekuce)

Exekuce majetku se týká zabavení movitých (např. vybavení domácnosti, osobní auto) či nemovitých věcí (rodinný dům, byt) a provádí se na základě rozhodnutí soudu.

Podstatou mobiliární exekuce je zajištění či zabavení movitých věcí povinného (dlužníka) ve prospěch oprávněného, který má právo na peněžité plnění. Pohledávku oprávněného lze pak v rámci exekuce uspokojit mimo jiné prodejem dlužníkových movitých věcí zabavených či zajištěných v rámci mobiliární exekuce.

Exekutor má oprávnění vstoupit do nemovitosti i bez přítomnosti dlužníka. Musí mít důkazy, že se v dané nemovitosti nachází nějaký majetek ve vlastnictví dlužníka – např. dle adresy trvalého pobytu apod.

Na druhou stranu platí, že **v případě neoprávněného vniknutí do nemovitosti bez přítomnosti dlužníka zodpovídá exekutor za všechny škody**, které jsou přímé (odvrtání zámku) i nepřímé (vykradení nezabezpečeného bytu).

Při mobiliární exekuci má exekutor **pořizovat zvukově obrazový záznam**.

Pokud je mobiliární exekuce prováděna **za nepřítomnosti povinného či třetích osob a dojde k poškození zámku**, je *„exekutor povinen dveře opět uzamknout a klíče od zámku předat dotčeným osobám, popřípadě uložit na jiném vhodném místě dosažitelném pro tyto osoby“* (§ 53 ods. 1 vyhlášky 37/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Do soupisu věcí může exekutor pojmout movité věci ve prospěch nového věřitele, přestože věci již byly dříve sepsány jiným exekutorem pro jiného věřitele (§ 56 odst. 4 vyhlášky 37/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Všechny skutečnosti musí být zapsány do protokolu. **Nelze, aby takto sepsané věci exekutor odvezl, prodal či tímto postupem vytvářel na dlužníka nátlak.**

Exekutor může zabavit i majetek, který není ve vlastnictví dlužníka
To se děje poměrně často. Není to sice tak, že by exekutor mohl zabavit cokoliv, co ho napadne, pokud se ale domnívá (**má nějaké důkazy nebo oprávněné podezření**, třeba díky tomu, že se daná věc nachází v bytě dlužníka), že se jedná o majetek dlužníka, může jej zabavit.

Pokud se nejedná o majetek dlužníka, je nutné tuto skutečnost prokázat – předložit nějaký doklad o vlastnictví, o koupi apod. Pokud i nadále existují pochybnosti a exekutor neuzná vlastnictví jiné osoby, **je nutné exekutorovi podat návrh na vyloučení věci ze soupisu majetku v termínu do 30 dnů od okamžiku, kdy se navrhovatel dozví o soupisu**.

Návrh na vyloučení věci ze soupisu majetku podává na exekutorský úřad majitel věci, ne dlužník. Pokud nebude návrh uznán a dlužník si je jistý a má důkazy, může podat tzv. vylučovací žalobu.

V případě zabavení cizího majetku hraje jeho vlastník o čas. Doporučujeme proto obratem navštívit některou z občanských poraden (viz Kontakty), kde mu pracovníci pomůžou.

To, že má řada dlužníků uvedeno místo trvalého pobytu na obecním/městském úřadu, není žádnou ochrannou před exekucí. Spíše naopak, může to přinášet problémy s doručováním úředních dokumentů. Exekutor stejně není vázán údajem o trvalém bydlišti. To má pro něj jen orientační hodnotu.

Pokud nezná skutečnou adresu dlužníka, může to vyzkoušet v místě, kde má trvalé bydliště. Pokud ale zná skutečnou adresu dlužníka (pronájem, podnájem, ubytovna nebo kdekoliv zrovna dlužník bydlí), může jít rovnou tam.

Platí ale určitá omezení – exekutor může zabavovat majetek jen v bytě/místnosti, na níž lze hledět jako prostor povinného. V bytě třetí osoby, i když se tam nacházejí věci dlužníka (nebo existuje odůvodněný předpoklad), může exekutor věci zabavit jen se souhlasem třetí osoby.

To, že má dlužník někde trvalé bydliště, ještě neznamená, že se jedná o jeho „byt“. A obráceně, to, že dlužník nemá v místě trvalé bydliště, není důkazem, že se nejedná o jeho byt.

Co nemůže exekutor dlužníkovi zabavit

Proti exekuci vedené proti věcem, které nemohou být předmětem výkonu rozhodnutí, se může dlužník bránit podáním návrhu na (částečné) zastavení exekuce.

CO NEMŮŽE EXEKUTOR ZABAVIT

- běžné oděvní součásti a obvyklé vybavení domácnosti

  postel, stůl, židle, kuchyňská linka a vybavení, kuchyňské nářadí a nádobí, lednička, sporák, vařič, pračka, palivo, ložní prádlo (pokud toto vybavení nepřesahuje obvyklou hodnotu)
- snubní prsten a jiné předměty podobné povahy
- zdravotnické potřeby, léky atd.
- hotové peníze do částky, která odpovídá dvojnásobku životního minima jednotlivce
- potřeby, které dlužník nebo členové rodiny potřebují ke studiu nebo výkonu povolání

  u podnikatele se exekuce nesmí týkat věcí, které nezbytně potřebuje k výkonu své činnosti
- studijní a náboženská literatura
- dětské hračky
- osobní písemnosti a fotografie
- domácí mazlíčci
- svatební šaty, diplomy, medaile apod.

Exekuce na účet v bance

Mezi druhý nejčastější způsob exekuce patří příkaz k výplatě z bankovního účtu (tzv. přikázání pohledávky), kdy dojde k zablokování účtu. Dlužník ztrácí právo nakládat s prostředky na účtu. Jediné, co mu je dovoleno, je jednorázově si z účtu vybrat částku **do výše trojnásobku životního minima** (pokud je na účtu dost peněz), pouze ale jednou za dobu exekuce. *Životní minimum je v roce 2021 ve výši 3 860 Kč, má tedy nárok na maximálně 11 580 Kč.*

Pokud má dlužník více účtů, právo na jednorázový výběr trojnásobku životního minima platí pouze pro jeden z nich.

Problém je, že exekutoři velmi často přikazují exekuci srážkami ze mzdy a současně příkazem k výplatě z bankovního účtu. Dlužník si nechává posílat mzdu a/nebo sociální dávky na bankovní účet a tak se stane, že peníze po srážce ze mzdy dorazí na už zablokovaný účet a dlužník nemá šanci se k nim dostat. Jedinou obranou v takové chvíli je, že si dlužník zařídí zasílání nezabavitelné části mzdy či jiného příjmu poštovní poukázkou nebo jejich vyplácení v hotovosti, což není vždy možné a okamžité (např. u důchodů může změna výplaty trvat i několik měsíců).

Dne 20. října 2016 vydal **Ústavní soud pod sp. zn. IV. ÚS 121/16** velmi důležitý nález týkající se vztahu exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů a exekuce přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu – kdy potvrdil, že pokud je na účet zasílán příjem již po provedených srážkách ze mzdy, nelze tuto nezabavitelnou částku postihnout další exekucí na bankovním účtu.

Chráněný účet
Možnost chráněného účtu je nově dle legislativy zavedena od 1. 7. 2021 zákonem č. 38/2021 Sb.

Chráněný účet je účet v bance, na který si může dlužník nechat posílat výplatu, sociální dávky, důchod a jiné příjmy a tento účet nemůže exekutor zablokovat.

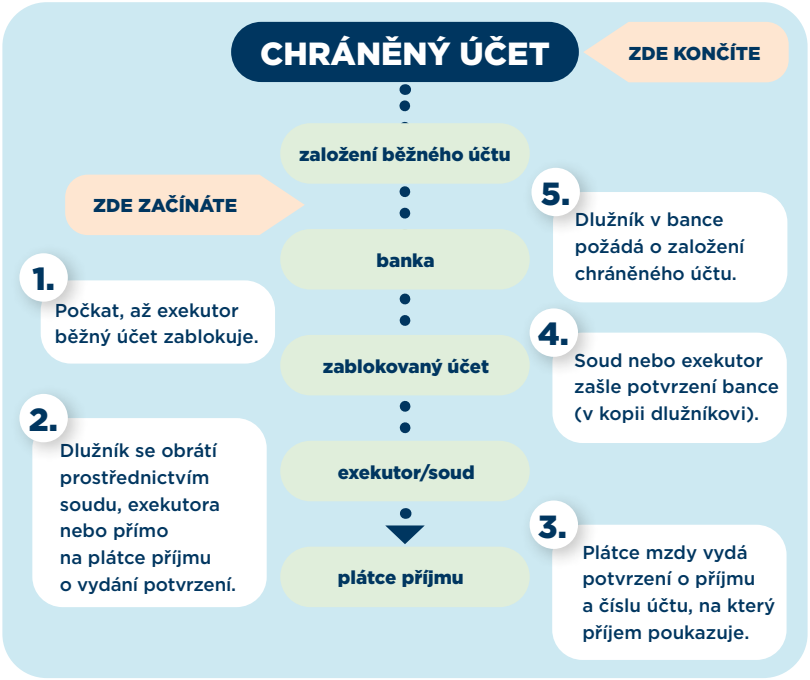
Dlužník má **právo na zřízení chráněného účtu** podle následujícího postupu:

1. Požádá toho, kdo mu vyplácí příjem (výplata, mateřská, důchod, sociální dávky), aby mu vystavil potvrzení o čísle účtu, na který je příjem zasílán. Tuto žádost podá dlužník sám, nebo ji podá přes soud nebo exekutora.

2. Potvrzení vystavené plátcem příjmu pro dlužníka musí mít náležitosti stanovené zákonem. Jeho vzor zveřejňuje ministerstvo spravedlnosti.[13]
3. Následně na základě tohoto potvrzení požádá dlužník soud nebo exekutora, aby zaslal bance oznámení o jeho číslech účtů a o plátci příjmu, který bude uveden v potvrzení. Soud nebo exekutor je povinen toto oznámení zaslat bance bez zbytečného odkladu. Kopii oznámení zašle i dlužníkovi.
4. Poté, co je oznámení doručeno bance (a dlužníkovi v kopii), může dlužník požádat v bance o uzavření smlouvy o chráněném účtu a banka je povinna této žádosti vyhovět.

Chráněný účet je veden zdarma, bez poplatků a za stejných podmínek jako dlužníkův původní účet.

Na chráněný účet banka převede peníze z dlužníkova původního účtu.

[13] https://www.justice.cz/?clanek=formular-potvrzeni-k-chranenemu-uctu-je-nyni-v-elektronicke-podo-1

Exekuční řízení

Než dlužníkovi někdo zabaví majetek nebo zablokuje účet, chvíli trvá. Celý proces musí probíhat podle státem stanovených pravidel a je velmi složitý a dlouhý.

Postup exekučního řízení

1. **Dlužník má nesplacený dluh, s věřitelem nekomunikuje.** Komunikace s věřitelem (s tím, komu dluží) je to první a nejnutnější, co má dlužník udělat.

2. Aby věřitel dostal co nejrychleji a nejefektivněji to, co mu dlužník dluží, podá vybranému **exekutorovi exekuční návrh**. Tím je zahájeno exekuční řízení. **Pokud bude mít věřitel** (v exekučním řízení označován jako oprávněný), **veškeré podklady v pořádku (pravomocný a vykonatelný exekuční titul), požádá exekutor soud o pověření a nařízení exekuce**. Do okamžiku vydání soudního pověření není exekutor oprávněn zjišťovat nic o majetku dlužníka ani jej pro potřeby exekučního řízení zajišťovat.

3. **Vydáním soudního pověření** dostane exekutor zmocnění k tomu, aby jednal. Znamená to, že **začne hledat dlužníkův majetek**, který by bylo možné exekučně postihnout. Například obesílá banky s dotazem, zda u nich má dlužník vedeny účty, pošle zprávu zaměstnavateli, zjišťuje na katastru nemovitostí, co mu patří atp. Všechny tyto instituce musí s exekutorem spolupracovat a musí mu požadované údaje poskytnout. Na základě vydaného soudního pověření budou údaje o exekuci zapsány do rejstříku zahájených exekucí, který spravuje Ministerstvo spravedlnosti ČR (je to neveřejný rejstřík, do něhož mohou nahlížet pouze soudci a exekutoři).

4. Současně má **exekutor povinnost dlužníka o svém pověření a nařízení exekuce do 15 dnů vyrozumět a vyzvat ho k dobrovolné úhradě dluhu nebo splnění jiné povinnosti ve lhůtě dalších 30 dnů** od doručení vyrozumění. V tuto chvíli však již nejde o samotný dluh (s úroky), ale dlužník bude muset zaplatit i další související náklady (zálohy na snížené náklady exekuce, náklady oprávněného).

5. Od doručení vyrozumění o nařízení exekuce má dlužník **zakázáno nakládat s majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů**, s výjimkou uspokojování základních životních potřeb (vlastních i svých dětí) a udržování správy majetku. Pokud během tohoto zákazu bude chtít majetek převést na někoho jiného nebo prodat, nebude jeho jednání podle práva platné.

6. Znamená to také, že pokud **uposlechne výzvu exekutora a splní ve lhůtě** 30 dnů od jejího doručení svoji povinnost (tj. zaplatí dluh plus veškeré úroky nebo smluvní pokuty, snížené náklady exekuce a náklady věřitele), bude tím **exekuce vyřízena**.

7. **Konkrétní způsob provedení exekuce určuje exekutor, může jich několik zkombinovat**, anebo může dokonce použít všechny zákonem stanovené způsoby a možnosti. Exekutor má povinnost zvolit takový způsob exekuce, který není zřejmě nevhodný a dále se řídit principem přiměřenosti a u peněžitých dluhů i principem priority. Jde o to, že postup exekutora by měl zohledňovat výši dlužníkova dluhu (typicky nezastavovat nemovitost kvůli dluhu ve výši 5 000 Kč) a na počátku zkusit jeden z možných způsobů. Teprve pokud se takový způsob ukáže jako neefektivní, přikročit k nařízení dalších možností.

8. Přestože dlužníkovi stále běží 30denní lhůta pro dobrovolné splnění povinnosti, **jakmile je exekuce zapsána v rejstříku zahájených exekucí a exekutor zjistí, kde a jaký majetek má, vydá exekuční příkaz**. Exekuční příkaz je příkaz k provedení exekuce některým ze zákonem stanovených způsobů. Exekuční příkaz vždy přinese zákaz nakládání s majetkem, který postihuje. Ten v tomto případě však neplatí jen pro dlužníka, ale i pro toho, kdo např. vede jeho účet a musí prostředky na jeho účtu zablokovat.

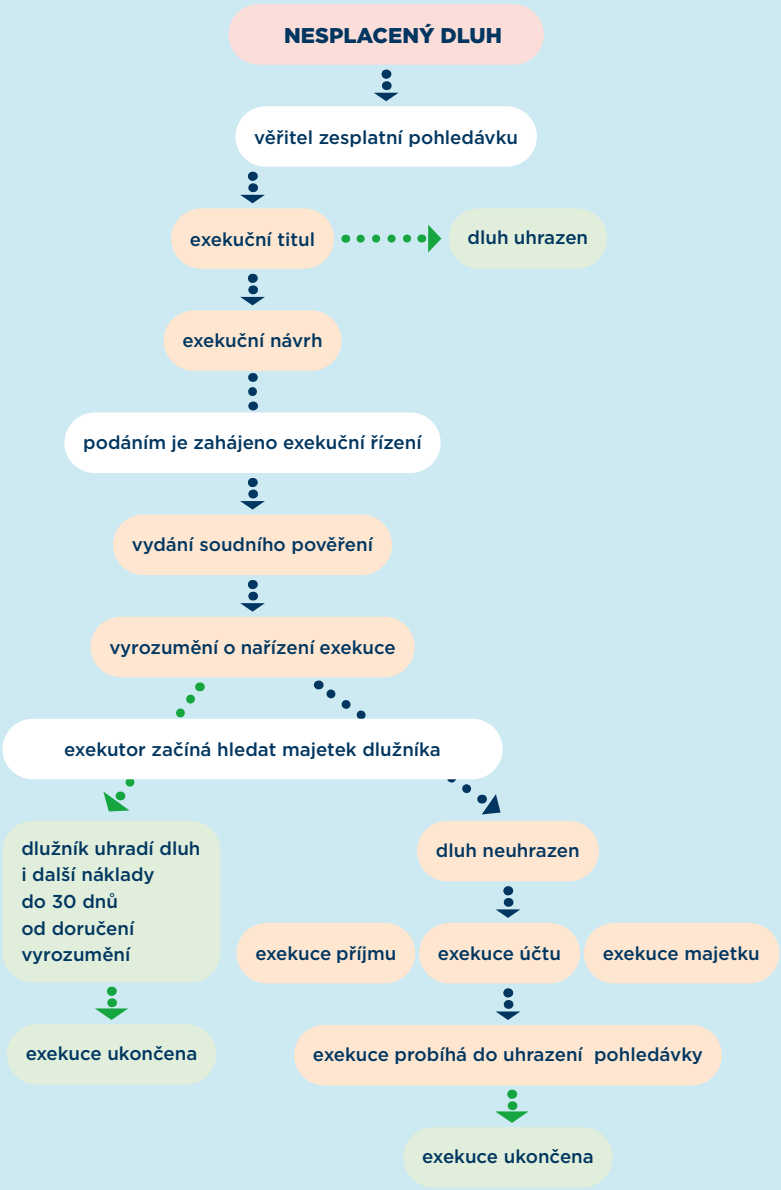
9. **Exekuce bude provedena** až po splnění stanovených formalit, pokud

   - **dojde k marnému uplynutí 30denní lhůty stanovené pro dobrovolné splnění povinnosti**
   - **nabude právní moci rozhodnutí o návrhu na zastavení exekučního řízení**, který dlužník během této lhůty podal

10. Pokud provedením exekuce **dojde k úplnému vymožení pohledávky, zaniká exekutorovo oprávnění**. Exekutor má povinnost o tom vyrozumět všechny instituce a osoby, které ve svých evidencích vedou poznámky o probíhající exekuci anebo kterým byla v exekuci uložena nějaká povinnost.

SCHÉMA EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

Jak se během exekuce bránit

Proti samotnému exekučnímu příkazu není možná žádná obrana. Ale během celého exekučního řízení má dlužník možnost se bránit podle toho, v jaké fázi se právě nachází.

Ve všech uvedených případech doporučujeme obrátit se na některou z poraden uvedených v kapitole Kontakty.

Na konci této kapitoly najedete vzory jednotlivých podání: odvolání, návrh na odklad exekuce, návrh na zastavení exekuce, návrh na vyloučení věci ze soupisu zabavených věcí.

Odvolání
Při zahájení exekuce je možné se odvolat proti usnesení o nařízení exekuce a pověření exekutora podle § 55c zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. Poté je možné se odvolávat proti jednotlivým úkonům, které exekutor činí, s výjimkou těch, u kterých to zákon nepřipouští. Odvolání lze podat do 15 dnů od doručení písemného rozhodnutí, proti němuž odvolání směřuje. Podává se přímo exekutorovi. O odvolání rozhoduje následně odvolací soud, který přezkoumává veškeré podmínky a oprávněnost vydání napadeného usnesení. Vždy je nutné uvést zdůvodnění odvolání.

Legitimními odvolacími důvody jsou:

- exekuční titul neexistuje – nebyl vydán vůbec či orgán, který jej vydal, k tomu neměl dostatečné pravomoci
- exekuční titul není vykonatelný
- rozdíly mezi účastníky řízení – účastníci uvedení v exekučním titulu se neshodují s účastníky řízení (např. omyl v osobě při shodě jmen)
- promlčení pohledávky

Exekuční řád uvádí výčet **rozhodnutí, proti kterým nelze podat odvolání** (§ 55c odst. 3). Jedná se o:

- rozhodnutí exekutora o návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu
- exekuční příkaz
- usnesení o změně nebo zrušení exekučního příkazu
- příkaz k úhradě nákladů exekuce

Návrh na odklad exekuce
Odklad exekuce dle § 54 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů může dlužník navrhovat vždy jen na určitou konkrétně stanovenou dobu (není to možné na neurčito) a jen v případě, že budou

současně splněny následující podmínky:

1. Pokud se dlužník bez vlastní viny dostane přechodně do situace, že by **neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít na něj nebo na jeho rodinné příslušníky zvláště nepříznivé následky, a zároveň tím nedojde k vážnému poškození postavení jeho věřitele** (například rozhodnutím o karanténě, dokladem o poklesu/výpadku příjmů apod., výší nutných plateb).

2. Žádost musí podat exekutorovi, který exekuci vede – musí vědět, který exekutorský úřad exekuci vede a znát spisovou značku řízení, aby mohl exekutor o jeho návrhu rozhodnout. Dále musí uvést údaje o oprávněném (komu dluží, pro koho exekutor vymáhá) a na základě jakého rozhodnutí soud exekutora pověřil (exekuční titul). Avšak i v případě, že ví jen exekutora a spisovou značku, může návrh podat. **Důležité je dobře popsat důvody, proč odklad žádá, a všechna tvrzení doložit kopiemi dokumentů.** Odklad je vždy nutné žádat na konkrétní dobu (nejčastěji 3–6 měsíců, dle závažnosti situace a toho, jak dlouho bude pravděpodobně trvat).

3. Exekutor buď návrhu sám vyhoví, anebo v opačném případě předloží návrh do 7 dnů soudu, který je povinen o něm rozhodnout do 15 dnů.

4. **Dokud není o návrhu na odklad rozhodnuto, není exekutor oprávněn činit jakékoliv úkony**, ledaže by šlo o návrh, jenž by byl svévolným nebo zřejmě neúspěšným uplatňováním či bráněním práva.

V ojedinělých případech je možné, že exekuce bude odložena i bez návrhu, jestliže lze očekávat, že dojde k jejímu zastavení.

Návrh na zastavení exekuce
Exekuci lze zastavit z důvodů, které jsou zákonem stanoveny (§ 268 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů). Podle okolností případu je možné exekuci zastavit buď úplně (např. z důvodu námitky promlčení nebo povinný dluh uhradil před nařízením exekuce) anebo jen zčásti (např. nepřípustná exekuce přikázáním pohledávky z účtu, sepsání věci, která nesmí být dle zákona dlužníkovi zabavena při exekuci prodejem movitých věcí).

Návrh na zastavení exekuce lze exekutorovi podat do 15 dnů ode dne, kdy se dlužník o důvodu k zastavení dozvěděl. Exekutor musí ve lhůtě 15 dnů vyzvat všechny účastníky, aby se vyjádřili, zda se zastavením souhlasí. Pokud všichni účastníci exekuce se zastavením souhlasí nebo pokud marně uplynula 30denní lhůta k vyjádření se, exekutor exekuci zastaví. Pokud tomu tak není, postoupí exekutor návrh k rozhodnutí soudu.

V případech stanovených zákonem může dojít k zastavení exekuce i bez návrhu. To je v situacích, kdy neměla být vedena nikdy, nebo původně vedena být měla, ale důvod pro její vedení dodatečně zanikl.

Vyloučení ze soupisu majetku
Vyloučení ze soupisu majetku je možné dle § 68 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů. Pokud exekutor sepíše do soupisu majetku i věci, které dlužníkovi nepatří (patří třeba jeho rodičům nebo známým), můžou se dotyční bránit návrhem na vyškrtnutí věci ze soupisu majetku, který musí podat ve lhůtě 30 dnů od okamžiku, kdy se dozví, že soupis takové věci obsahuje (že byl soupis sepsán). Návrh musí podat u exekutora, který soupis učinil.

Pokud exekutor návrh na vyloučení věcí ze soupisu odmítne, můžou dotyční podat žalobu na vyloučení věci z exekuce u soudu. Žalobu musí podat k okresnímu soudu, který exekuci nařídil. I v případě podané žaloby je třeba opět mimo jiné uvést, jaké konkrétní věci požadují vyloučit a doložit své vlastnictví k těmto věcem. Do doby než soud rozhodne, exekutor nesmí sepsané věci prodat.

Rozhodčí doložka
Exekuce může být vedena pouze na základě exekučního titulu. Pokud dlužník nesplácí řádně a včas, věřitel využije svého práva pohledávku po dlužníkovi vymáhat a obrátí se nejčastěji na soud. Ten rozhodne o povinnosti dlužníka dluh splnit a věřitel získá exekuční titul (rozsudek soudu, elektronický platební rozkaz apod.).

Věřitel se však může obrátit i na **rozhodce**, a to na základě sjednané tzv. **rozhodčí doložky** ve smlouvě.

Rozhodčí doložky soudy v roce 2013 označili za neplatné z důvodu jejich netransparentnosti. Pokud je proti dlužníkovi vedena exekuce na základě rozhodčí doložky, je možné tuto exekuci zastavit.

Neplatná rozhodčí doložka je taková, kde není transparentní mechanismus výběru rozhodce, který bude případný spor rozhodovat. Typicky se jedná o případ, kdy je jako rozhodce určena firma poskytující rozhodcům servis a předmětné rozhodčí řízení má probíhat dle pravidel této firmy.

Rozhodčí doložka je dále neplatná za situace, kdy může nastat možnost, že k výběru rozhodce bude oprávněn pouze věřitel.

Tyto neplatné rozhodčí doložky měly v úvěrových smlouvách například Home Credit, ESSOX, SMART CAPITAL, Barlog Capital, SMART HYPO, Cetelem, Komerční banka a další.

Neplatnost těchto rozhodčích doložek potvrdil i Nejvyšší soud v usnesení ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010.

Pomoc se zastavením exekucí na základě neplatných rozhodčích doložek najdete na webové stránce https://www.exekutormasmulu.cz/. Pomoc je bezplatná.

ODVOLÁNÍ – VZOR

Krajskému soudu v místo
adresa
prostřednictvím
Okresního soudu v místo
adresa

Ke sp. zn: spisová značka řízení

Povinný: jméno datum narození adresa
Oprávněný: jméno / název věřitele adresa (sídlo)
Exekutorský úřad: název adresa (sídlo)

- trojmo
- přílohy dle textu

Odvolání proti usnesení o nařízení exekuce

I.

Usnesením Okresního soudu v místo ze dne datum, č.j. číslo jednací byla nařízena exekuce.

Důkaz: usnesení okresního soudu

II.

Odvolací důvody, tedy popis skutečností, ve kterých povinný spatřuje nesprávnost vydaného usnesení o nařízení exekuce.

Důkaz: doklady, listiny podporující tvrzení povinného

III.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti navrhuji, aby Krajský soud v místo vydal toto

rozhodnutí:

Usnesení Okresního soudu v místo, č. j. číslo jednací ze dne datum se zrušuje.

V místo dne datum podpis navrhovatele (povinného)

NÁVRH NA ODKLAD EXEKUCE – VZOR

Exekutorský úřad název adresa (sídlo)

Ke sp. zn: spisová značka řízení

Povinný: jméno datum narození adresa

Oprávněný: jméno / název věřitele adresa (sídlo)

- dvojmo
- přílohy dle textu

Návrh povinného na odklad exekuce

podle § 266 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb.
ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 54
zákona č. 120/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů

I.

Usnesením Okresního soudu v místo ze dne datum, č.j. číslo jednací byla vůči mně nařízena exekuce.

II.

Důvody pro odklad exekuce – konkrétní popis skutečností a vysvětlení, proč povinný žádá o odklad provedení exekuce.

Důkaz: doklady, listiny podporující tvrzení povinného

III.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti navrhuji, aby soudní exekutor vydal toto

rozhodnutí:

Provedení exekuce pod sp. zn. spisová značka řízení se odkládá a to s účinností do datum (konkrétní datum, cca za 3–6 měsíců).

V místo dne datum podpis navrhovatele (povinného)

NÁVRH NA ZASTAVENÍ EXEKUCE – VZOR

Exekutorský úřad název adresa (sídlo)

Ke sp. zn: spisová značka řízení

Povinný: jméno datum narození adresa

Oprávněný: jméno / název věřitele adresa (sídlo)

- dvojmo
- přílohy dle textu

Návrh na zastavení exekuce

I.

Usnesením Okresního soudu v místo ze dne datum, č.j. číslo jednací byla vůči mně nařízena exekuce.

Důkaz: usnesení okresního soudu

II.

Důvody pro zastavení exekuce – konkrétní popis skutečností a vysvětlení, proč povinný žádá o odklad provedení exekuce.

Důkaz: doklady, listiny podporující tvrzení povinného

III.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti navrhuji, aby soudní exekutor vydal toto

rozhodnutí:

Exekuční řízení pod sp. zn. spisová značka řízení se zastavuje.

V místo dne datum podpis navrhovatele (povinného)

NÁVRH NA VYLOUČENÍ VĚCI Z EXEKUCE VZOR

Exekutorský úřad název adresa (sídlo)

Ke sp. zn: spisová značka řízení

Navrhovatel: jméno datum narození adresa

Povinný: jméno datum narození adresa

Oprávněný: jméno / název věřitele adresa (sídlo)

Návrh na vyloučení věci ze soupisu

Ve věci výkonu exekuce k uspokojení pohledávky oprávněného vůči povinnému na základě exekučního příkazu č. j. číslo jednací vydaného dne datum je vedena exekuce prodejem movitých/nemovitých věcí.

Touto exekucí byl neprávem postižen i můj majetek uvedený v soupisu movitých věcí ze dne datum pod č. j. číslo jednací jako položka/y číslo: číslo

pořadová čísla a popis věcí

Důkazy: doklady, listiny prokazující vlastnictví uvedených věcí

S ohledem na výše uvedené skutečnosti **žádám o vyloučení z exekuce prodejem majetku** této věci/í popis, označení vedené jako položka/y č. číslo na soupisu movitých věcí postižených exekucí ze dne datum, které jsou mým výlučným vlastnictvím a proto nepodléhají výkonu exekuce.

V místo dne datum

podpis navrhovatele

Oddlužení

Oddlužení

Co je oddlužení

Oddlužení je zákonný prostředek, kterým mohou dlužníci vyřešit svou finanční situaci, kdy mají více dluhů, exekucí a nedokážou hradit jejich splátky. Oddlužení je výsledkem soudního řízení, které má stanoven průběh a pravidla zákonem č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Oddlužení může povolit pouze soud.

Řešit svou situaci oddlužením může dlužník v situaci, kdy:

je v platební neschopnosti:

- má **více věřitelů** (tedy nejméně 2)
- má **peněžité závazky déle než 30 dní po splatnosti**
- **není schopen** tyto závazky **plnit** (tzn. nehradí platby podstatné části svých závazků / neplní závazky déle než 3 měsíce po splatnosti / není možné dosáhnout uspokojení pohledávky exekucí)

je předlužen, to znamená:

- má **více věřitelů** (tedy nejméně 2)
- **souhrn** jeho dluhů **převyšuje hodnotu jeho majetku**

Kdo může oddlužení využít

Oddlužení může využít:

- fyzická osoba
- právnická osoba, která podle zákona není považována za podnikatele a která současně nemá dluhy z podnikání

Povolit oddlužení tudíž lze i OSVČ, pokud má ze svého soukromého života např. spotřebitelské půjčky apod.

Pokud má dlužník **dluhy z podnikání**, řešení oddlužení je možné:

- souhlasí-li věřitel, o jehož pohledávku jde – jeho souhlas se předpokládá, takže pokud věřitel s oddlužením nesouhlasí, musí to výslovně sdělit a odůvodnit, a to nejpozději spolu s přihláškou své pohledávky

- jedná-li se o pohledávku zajištěného věřitele (např. zástavou majetku) – takový věřitel je totiž uspokojován výlučně z výtěžku prodeje věci, která zajišťuje jeho pohledávku (např. nemovitost)
- jde-li o pohledávku věřitele, která zůstala neuspokojena po konci konkursu, který byl zrušen pro splnění rozvrhového usnesení nebo zrušen pro nedostatek majetku – o oddlužení tedy může žádat i podnikatel, který již prošel konkursem

Další podmínky oddlužení
Osoby, které mohou využít oddlužení, musí splňovat i další požadavky:

- **poctivý záměr**
- **schopnost splácet v plné výši odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce, zároveň minimálně stejnou částku věřitelům** a v plné výši pohledávky na **výživném** ze zákona a **odměnu sepisovatele**
- **odpovědný přístup k plnění povinností v insolvenčním řízení** – tzn. mít stálý příjem, v případě ztráty zaměstnání si aktivně hledat nové, nedělat nové dluhy apod.
- **nemít kvalifikovanou insolvenční historii** (v posledních 10 letech nesmí mít přiznáno osvobození od placení pohledávek, v posledních 5 letech nesmí mít návrh na povolení oddlužení zamítnut nebo oddlužení zrušeno pro nepoctivý záměr nebo v posledních 3 měsících nesmí mít zpětvzetí svého návrhu na povolení oddlužení)

Nově tedy již **není podmínkou pro povolení oddlužení předpoklad, že dlužník zaplatí nejméně 30 % pohledávek svých nezajištěných věřitelů**. Neznamená to však, že nebude splácet nic a přesto bude úspěšně oddlužen – musí platit činnost insolvenčního správce a stejnou částku i věřitelům a také výživné a cenu za sepis návrhu na povolení oddlužení. Současně musí splnit základní podmínku, a to, že vynaloží veškeré úsilí, aby věřitelům zaplatil co nejvíce.

Pokud tyto **podmínky nebudou splněny** (tedy soud např. dojde k závěru, že dosavadní výsledky řízení dokládají lehkomyslný nebo nedbalý přístup dlužníka nebo že dlužník nebude schopen platit potřebnou částku), soud návrh **zamítne a jeho dluhy budou zpět**.

Sepsání a podání návrhu na povolení oddlužení

Dlužník sám nemůže návrh sepsat a podat, pokud nemá magisterské právnické nebo ekonomické vzdělání nebo nevykonal zkoušku insolvenčního správce.

Osoba, která za dlužníka sepsala a podala návrh na povolení oddlužení, má nárok na stanovenou odměnu.

POMOC S NÁVRHEM NA ODDLUŽENÍ

ZA ÚHRADU	advokát
	notář
	exekutor, který proti dlužníkovi nebo jeho manželovi/manželce nevede exekuční řízení
	insolvenční správce
BEZPLATNĚ	akreditovaná osoba

Nikdo jiný nesmí za dlužníka návrh podat

Přehled osob z řad advokátů, notářů, exekutorů a insolvenčních správců, kteří jsou připraveni za dlužníka sepsat a podat návrh na povolení oddlužení, lze **nalézt v databázi VESTA** (dobrovolná evidence těchto subjektů): https://vesta.justice.cz/
Seznam **akreditovaných osob v databázi SAKO**: https://sako.justice.cz/

ODMĚNA ZA SEPSÁNÍ A PODÁNÍ NÁVRHU NA ODDLUŽENÍ

	návrh jednotlivec	návrh manželé
advokát	4 840 Kč	7 260 Kč
notář	4 840 Kč	7 260 Kč
exekutor	4 840 Kč	7 260 Kč
insolvenční správce	4 840 Kč	7 260 Kč
akreditovaná osoba	bezplatně	bezplatně

Advokát, notář, soudní exekutor a insolvenční správce nesmí žádat žádné další plnění. Uvedené částky jsou konečnou cenou za zpracování a podání návrhu na povolení oddlužení.

Dlužník nehradí odměnu přímo
Osoba, která sepsala a podala návrh, si svůj **nárok na odměnu musí přihlásit do insolvenčního řízení jako pohledávku**, nesmí úhradu žádat přímo po dlužníkovi před zahájením insolvenčního řízení a rozhodnutím o úpadku.

Oddlužení není jediné možné řešení

Mnoho dlužníků si myslí, že pokud se již dostali do dluhové pasti, mají několik exekucí, dluží, kam se podívají, je jedinou cestou oddlužení (insolvence, osobní bankrot). A pokud je jejich příjem nedostatečný pro úhradu splátek, tak ztratí naději na možné řešení své situace.

Ale tak to není. Je několik dalších způsobů, jak se dá situace dlužníka řešit. Je možné přezkoumat jeho exekuce – jsou-li oprávněné, jsou-li ve smlouvách rozhodčí doložky (což je důvod pro zastavení exekuce) apod. Nebo se může obrátit o pomoc k finančnímu arbitrovi.

Doporučujeme se vždy obrátit na odborníky v poradnách uvedených v Kontaktech, kteří jsou schopni situaci kvalifikovaně vyhodnotit a navrhnout možné další postupy.

Průběh insolvenčního řízení

Insolvenční řízení lze rozdělit do několika fází:

Zahajovací fáze
Dlužník sám zjišťuje, zda splňuje podmínky stanovené pro povolení oddlužení. Dalším krokem je vyplnění formuláře **Návrhu na povolení oddlužení**, který v sobě obsahuje insolvenční návrh (tedy návrh na vyhlášení úpadku nebo hrozícího úpadku) a doložení potřebných příloh. Až na výjimky, kdy může dlužník návrh sepsat a podat sám (viz výše), musí kontaktovat notáře, exekutora, advokáta, insolvenčního správce nebo tzv. akreditovanou osobu.

Po jeho úspěšném vyplnění následuje **doručení příslušnému krajskému soudu**. Zahájení insolvenčního řízení je zveřejněno v insolvenčním rejstříku do 3 pracovních dnů poté, co byl návrh na povolení oddlužení doručen k příslušnému soudu. Insolvenční rejstřík je přístupný na www.justice.cz.

Zjišťovací fáze
V této fázi soud zjišťuje, zda insolvenční návrh **obsahuje všechny náležitosti, je srozumitelný a určitý**. Pokud tomu tak není, soud do 7 dnů od doručení návrh odmítne. V případě, že k návrhu na povolení oddlužení nejsou připojeny zákonem požadované přílohy nebo pokud nemají potřebné náležitosti, vyzve soud dlužníka k jejich doplnění.

Rozhodovací fáze
Pokud soud shledá, že je návrh v pořádku, a že se dlužník nachází v úpadku či hrozícím úpadku, **vydá o tom rozhodnutí**. To bude mimo jiné obsahovat informace, zda se dlužník nachází v **úpadku/hrozícím úpadku a kdo mu je stanoven jako insolvenční správce**. Věřitelé zde najdou informaci o lhůtě pro přihlášení svých pohledávek. Tímto rozhodnutím je obvykle zároveň povoleno oddlužení, pokud dlužník splnil jeho podmínky.

Vlastní průběh oddlužení
Při přezkumném jednání soud rozhodne na základě stanoviska věřitelů o formě oddlužení, tj. o **splátkovém kalendáři se zpeněžením majetkové podstaty** nebo **zpeněžení majetkové podstaty**. V průběhu oddlužení je dlužník povinen plnit řadu povinností, které mu ukládá insolvenční zákon. V opačném případě by mohlo být oddlužení zrušeno a nařízen konkurs.

Osvědčovací fáze
Jestliže dlužník splnil všechny své povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, může požádat soud o osvobození od placení zbývajících pohledávek, které dosud nebyly uspokojeny – jednoduše řečeno **"o odpuštění zbývajících závazků"**. Toto osvobození se ovšem nevztahuje na zákonem stanovené výjimky, např. náhradu škody způsobené úmyslným porušením právní povinnosti. Po dlužníkově případném osvobození plyne 3letá lhůta, během které může být oddlužení zpětně zrušeno v případě, že bude zjištěno, že dlužník některou ze svých povinností porušil.

Způsoby oddlužení

Splátkový kalendář se zpeněžením majetkové podstaty
Dlužník je povinen měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. Splátkový kalendář trvá max. 5 let. Současně je dlužníkovi za určitých okolností zpeněžen majetek.

Zpeněžení majetkové podstaty
Při zpeněžení majetkové podstaty je prodán dlužníkův majetek, který má do okamžiku povolení oddlužení. Později získaný majetek je možné prodat pouze s dlužníkovým souhlasem.

Rozpočet

Elektronická bezpečnost

Rozpočet

Co je domácí rozpočet

Je to plán finančního hospodaření domácnosti. Jeho vytvoření vede k získání kontroly nad finanční situací rodiny a ke snížení rizika jejích zbytečných výdajů a případného zadlužování. Lze tím najít zdroje pro rezervy a úspory v rodinném rozpočtu a připravit se tak na nečekané výdaje.

Vytvoření domácího rozpočtu

1. Zpracovat **rozpis všech peněz**, které rodina (domácnost) na každý měsíc má, tedy všech příjmů. Na tento seznam patří:
   - peníze za práci (výplata, mzda, plat, výdělky z brigád, přivýdělky)
   - důchody (starobní, invalidní, sirotčí, vdovský, vdovecký)
   - dávky (podpora z úřadu práce, hmotná nouze, mateřská, dávky státní sociální podpory atd.)
   - výživné
   - stravenky (příspěvek zaměstanavatele na stravování, diety)
   - výpomoc (peníze) od rodičů a přátel
   - spoření
   - peníze z pronájmu (třeba bytu nebo garáže)
2. Zpracovat **rozpis, za co domácnost peníze utrácí**, co vše musí platit. Nejdříve sepsat to, co opravdu musí platit a až na konec seznamu to, co platí, ale nezbytně nepotřebuje. Na tento seznam patří:

   Nezbytné výdaje:
   - bydlení (nájem, voda, topení, elektřina, plyn, fond oprav, služby)
   - potraviny na celý měsíc
   - léky
   - drogerie a hygienické potřeby
   - oblečení a obuv podle ročního období
   - splátky na půjčky, exekuce
   - telefon
   - peníze na dopravu (jízdné, palivo, povinné ručení, rezerva na opravy)

- televizní a rozhlasové poplatky, odpady
- školní pomůcky a peníze pro děti na obědy ve škole
- peníze pro děti – na kroužky, svačinky, kapesné apod.
- peníze na opravy v domácnosti
- peníze na krmení pro domácí zvířata
- peníze odkládané na nečekané výdaje (léky při nemoci, koupení nové věci místo rozbité)
- bankovní poplatky (ideální je mít účet bez poplatků)

Výdaje, pokud ještě zbývá dostatek peněz:

- spoření (stavební, životní, penzijní, pro děti), odkládat si peníze na horší časy
- internet a kabelová televize
- holič, kadeřník
- nový nábytek a věci do domácnosti

Výdaje, které lze omezit nebo nepořizovat vůbec:

- cigarety, alkohol a tabák
- sázky v sázkových kancelářích, peníze na automaty, hry za peníze přes mobil nebo internet
- návštěvy barů, diskoték
- jídla v restauracích a rychlém občerstvení
- kupování drahých dárků a pořádání velkých oslav
- nové oblečení, které není nezbytné
- koníčky, kultura
- dovolená, výlety

3. **Porovnat oba seznamy.** Aby se domácnost nezadlužila, nesmí mít příjmy nižší, než má výdaje. Pokud utrácí víc, než kolik činí její příjem, nastává fáze **škrtání ve výdajích a hledání možných úspor**. Například používání veřejné dopravy namísto dojíždění autem, výměna telefonních tarifů za výhodnější, zrušení kabelové televize, výhodnější nákup potravin, omezení výdajů na zábavu, koníčky, kouření apod.

Domácí rozpočet Měsíc:

PŘÍJMY	částka Kč	částka Kč	VÝDAJE
CELKEM			CELKEM

Elektronická bezpečnost

Správa hesel

Počítačová hesla jsou na každém našem elektronickém kroku. Jedná se o hesla pro přihlášení k počítači, e-mailu, síti Wi-Fi, elektronickému obchodu, na různá diskusní fóra nebo sociální sítě. **Používat jedno heslo k přihlášení na všechny služby, které člověk používá, není bezpečné.** Pokud ho totiž někdo získá, může ukrást identitu jeho majitele – bavit se s jeho kolegy nebo kamarády, prohlížet a psát za něj e-maily, stahovat osobní data, nakupovat v e-shopech. A to všechno jeho jménem.

V žádném případě nepoužívejte jednoduchá hesla, tj. hesla, která je snadné uhodnout (osobní jména – vlastní, členů rodiny, domácího zvířete, čísla a číselné řady – datum narození, *12345*, slova typu *heslo, maminka, qwerty, fotbal, admin*...).

Jak vytvořit silné heslo[14]

Použitím na první pohled nepochopitelných shluků písmen, čísel a znaků – například *Ko1Le2Di3Pe4Ok5*. Jedná se o počáteční písmena dětské písničky (*Kočka Leze Dírou Pes Oknem*) doplněná o čísla. Takové heslo je prolomitelné pouze s použitím mimořádných prostředků, což útočníka zcela odradí.

Použitím začátečních písmen nebo slabik oblíbené písničky, říkanky, citátu nebo hlášky v kombinaci s čísly, případně znaky typu _ * / ! lze vytvořit bezpečné heslo. Není však vhodné používat slova s českou diakritikou (háčky, čárky), protože klávesnice v zahraničí nemusí naši diakritiku umět a heslo by nešlo zadat.

Základem bezpečnosti je také hesla a přihlašovací údaje, zejména do internetového bankovnictví, **nikdy nikomu nesdělovat, nezasílat e-mailem, ve zprávách apod.** Banky za žádných okolností nepožadují zaslání přihlašovacích údajů tímto způsobem.

Možnost **otestovat si znalost** nejčastějších triků podvodníků lze na https://kybertest.cz/.

[14] Zdroj: https://www.jaknainternet.cz/page/1178/pocitacova-hesla/

Slovníček pojmů

Slovníček pojmů

Akontace
Akontace je obchodní a právní termín v nejširším pojetí chápaný jako platba předem. Pojem akontace je spojen se splátkovým prodejem nebo leasingem. Jedná se o první mimořádnou splátku kupní ceny, která se může také nazývat záloha. Podle výše akontace se odvíjí výše splátek a úrokové sazby.

Bezúročné období
Bezúročné období je doba, během které neplatí klient žádný úrok a poskytovatel půjčky si úroky ani neúčtuje. Bezúročné období mají například kreditní karty.

Debetní karta
Debetní karta je platební karta vázaná na běžný účet. Placením debetní kartou utrácí klient peníze ze svého běžného účtu (narozdíl od karty kreditní).

Dluh
Dluh je závazek dlužníka vůči věřiteli, kdy je dlužník povinen závazek splnit a dluh zaplatit.

Dlužník
Dlužník je člověk, který má nějaký dluh (závazek) a ten musí splatit věřiteli.

Doba splatnosti
Doba splatnosti představuje čas, během kterého musí klient splatit své finanční závazky. Délka doby se odvíjí od druhu úvěrového produktu a výše půjčky. Například u hypotéky může být až 40 let, naopak u klasických půjček v řádu týdnů nebo měsíců. Obecně platí, že čím delší je doba splácení, tím menší je výše splátky, ale zvyšuje se úroková sazba.

Exekutor
Exekutor, kterému se v zákonech říká soudní exekutor (je to pořád jedna a tatáž funkce, protože žádní jiní exekutoři nejsou), je fyzická osoba, kterou stát pověřil exekutorským úřadem (podobně jako je to například u notářů). Exekutoři mohou na základě tohoto pověření provádět exekuce a vykonávat některé další činnosti podle exekučního řádu.

Aby exekutor mohl být exekutorem, musí mít právnické vzdělání, odpovídající praxi a musí být jmenován do exekutorského úřadu ministrem spravedlnosti. Všichni exekutoři jsou u nás povinně sdruženi v samosprávné Exekutorské komoře ČR – https://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru

Fixní úroková sazba
Fixní úroková sazba je sazba, kterou si klient vybere před podpisem úvěrové smlouvy a je pevně stanovena po určité předem určené časové období. Klient má tedy jistotu, že se sazba nezmění, ať se bude se sazbami na finančním trhu dít cokoliv. Fixace úrokové sazby v nejčastějších případech trvá 1, 3, 5, ale i více let. Nejčastěji se sjednává fixní úroková sazba u hypotéky.

Inkaso
Inkaso je automatické strhávání částky z běžného účtu dodavatelem služeb s předchozím souhlasem majitele účtu (kdo, jak často a kolik maximálně si může strhávat). Lze takto platit například stravné ve škole, dodávky energií, vodné a stočné, telefonní poplatky apod. Výhodou je, že nemůže dojít k opominutí úhrady závazku (inkaso provede věřitel).

Jistina
Jistina je peněžní částka, která byla půjčena nebo tvořila vklad. K ní se připisují úroky, což je odměna za její poskytnutí. Tyto úroky, stejně jako úroky z prodlení nebo poplatek z prodlení, tvoří příslušenství jistiny.

Konsolidace
Konsolidace je sloučení dvou a více úvěrů do jednoho nového (např. z kontokorentu, kreditní karty a půjčky).

Kontokorent
Kontokorent je označován též jako povolený debet, bankou poskytnutý úvěrový rámec, který lze čerpat prostřednictvím běžného účtu zcela libovolně až do dohodnuté výše a v určitém období zase vyrovnat. Tzv. *jít na účtu do mínusu*.

Kreditní karta
Kreditní karta je bankou poskytnutý úvěrový rámec, který lze čerpat prostřednictví platební karty. S kreditní kartou lze běžně platit u obchodníků, ale také vybírat z bankomatu. U karty je většinou stanoveno bezúročné období. Po jeho uplynutí jsou však nastaveny poměrně vysoké úroky.

Lichva
Lichva je půjčování peněz s nepřiměřeně vysokými úroky (vyšší desítky či stovky procent ročně). Lichváři využívají neznalosti a finanční nedisciplinovanosti dlužníků a buďto otevřeně půjčují za týdenní % sazby, nebo mají ve smlouvách s běžnou úrokovou sazbou skryty vysoké poplatky, nereálné termíny splacení se sankcemi za pozdní úhradu apod.

Měsíční splátky
Všechny úvěry a hypotéky klient splácí právě pomocí měsíčních splátek. Klient, který si peníze vypůjčil, je povinen závazek splatit. Je závislá na výši vypůjčené částky a zvolené délce splatnosti.

Ne/zajištěný úvěr
Nezajištěný úvěr je takový, u kterého se nepožaduje žádné zajištění. Pro klienta to tedy znamená, že nemusí mít žádného ručitele, zástavu nemovi-

tostí nebo jiné ručení. Obvykle se poskytuje pouze do určité výše a bonitním klientům (banka vyhodnotí, že jsou schopni splácet řádně a včas).

Zajištěný úvěr je takový, kdy dlužník ručí zastavením svého (většinou nemovitého) majetku bance nebo uzavřeným životním pojištěním s případným plněním ve prospěch banky. Úvěr může být zajištěn i ručitelem, tedy osobou, která se ve smlouvě o úvěru zaručí převzít odpovědnost za splacení půjčky v případě, že dlužník přestane úvěr splácet.

Nulové navýšení
Nulové navýšení je speciální případ pro prodej na splátky. Součet splátek se rovná pořizovací ceně, což znamená, že klient neplatí žádné úroky nebo poplatky, zaplatí pouze tu částku, o kterou požádal.

Oddlužení
Oddlužení je zákonným prostředkem, kterým mohou dlužníci vyřešit svou finanční situaci, kdy mají více dluhů, exekucí a nedokáží hradit splátky těchto dluhů. Bývá také označován termíny **insolvence**, **osobní bankrot**.

Pohledávka
Pohledávka je jednoduše řečeno právo věřitele na splacení dluhu od osoby, která tento dluh má. Je to závazek, který vám někdo dluží. Tato pohledávka může mít dvě podoby, jako peněžitá nebo nepeněžitá.

Pojištění schopnosti splácet
Pojištění schopnosti splácet si může pořídit každý dlužník. V případě, že pojištěný nebude schopen splácet, převezme jeho závazky pojišťovna. Nejčastěji se tato forma pomoci, ale i určité záruky, objevuje u hypotečních a obdobných vyšších úvěrů, kde bývá podmínkou poskytnutí úvěru nebo výhodnější sazby. Pojištění se může mírně lišit u každé společnosti.

Půjčka
Půjčka představuje pro klienta peněžitý závazek, který vznikne na základě uzavření úvěrové smlouvy mezi klientem a společností. Ve smlouvě se zavazuje, že tuto částku splatí včetně požadovaných úroků do ujednané doby splatnosti. Výše měsíčních poplatků jsou předem stanoveny ve smlouvě.

Půjčka může být nabízena klientům bankou nebo jinou společností (pak se jedná o nebankovní půjčku). **Nebankovní půjčka** se vyznačuje menší náročností na žadatele, ale společnosti si ve většině případů účtují vyšší úrok.

Registr dlužníků
Registr dlužníků je databáze, do které se evidují všechny osoby nebo organizace, které měly v minulosti nějaké problémy se splácením svých sjednaných závazků. Hlavním důvodem existence registru je dát bankám možnost prověřit svého budoucího klienta a zjistit jeho spolehlivost při splácení.

RPSN
Tato zkratka znamená **roční procentní sazba nákladů**. RPSN ukazuje klientovi, zda je úvěr výhodný nebo naopak nevýhodný. Číslo se uvádí v procentech a představuje procentuální podíl z dlužné částky, který musí

klient zaplatit společnosti za jeden rok. Toto číslo zahrnuje nejen splátky, ale všechny další poplatky a výdaje, které se k úvěru pojí.

Ručitel
Ručitel je osoba, která ručí za dlužníka. Pokud se stane, že dlužník přestane splácet svůj závazek, osoba, která se za něj zaručila, bude muset tento závazek plnit za něj.

Směnka
Směnka je řazena mezi tzv. abstraktní cenné papíry. Je to jednostranný doklad, který má za úkol popsat existující dluh. Směnka je doklad, který v případě nutnosti prokáže vzniklý dluh. Spotřebitelská půjčka na směnku je zakázána.

Smluvní pokuta
Smluvní pokuta je částka, která je předem dohodnutá ve smlouvě jako sankce pro případné porušení podmínek. Nejčastěji se smluvní pokuta sjednává za nezaplacení dluhu, nepřevedení nemovitosti apod. Vyjádření smluvní pokuty může být v pevné částce, v procentech z hodnoty obchodu nebo v podobě úroku (procentech z částky za den, měsíc či rok). Smluvní pokuty jsou zastropovány na max. 500 Kč denně nebo 0,1 % z dlužné částky za každý den prodlení a maximální výše může být 200 000 Kč.

Splátka
Splátka je pravidelná platba, kterou si klient předem dohodl ve smlouvě se společností. Splátku platí dlužník ve sjednaném časovém intervalu věřiteli.

Splátkové období
Splátkové období je doba, ve které musí klient splatit splátku společnosti, od které si vypůjčil finanční prostředky podle splátkového kalendáře. Většinou je toto období měsíční.

Splátkový kalendář
Splátkový kalendář sestavuje svému klientovi banka nebo jiná finanční instituce. Kalendář je přehled, kdy a jakou výši splátky musí dlužník splatit společnosti. Nestanovuje tedy pouze částku, ale také datum jejího uhrazení.

Upomínka
Pomocí upomínky společnost vyzývá svého klienta, aby uhradil splátku, kterou v daném termínu neuhradil. Většinou má podobu dopisu, ale mohou být zaslány i prostřednictvím internetového bankovnictví, SMS nebo e-mailu i telefonicky.

Úrok
Úrok slouží jako jakási odměna bance nebo jiné společnosti za to, že půjčí peníze. Nejsou pouze u půjček, ale také například u vkladů. U vkladu je to ale naopak, úrok dostane klient jako odměnu za to, že vloží své peníze právě do této banky.

Věřitel
Věřitel je fyzická nebo právnická osoba, která na základě smluvního vztahu může požadovat po dlužníkovi plnění. Dlužník je povinen věřiteli splatit všechny své závazky, což znamená, že věřitel má u dlužníka pohledávku.

Zástavní právo
Při zajištění dluhu zástavním právem vznikne věřiteli oprávnění, nevyrovná-li dlužník závazek řádně a včas, uspokojit se z prodeje zástavy do výše dluhu k danému dni. Nejčastěji se zástavní právo využívá u hypoték určených na financování nemovitostí, kdy je pak pro banky zástavou daná nemovitost. Zástavou však může být i věc movitá, pohledávka či jiná věc, s níž lze obchodovat.

Zesplatnění
Zesplatnění je právní jednání, kdy banka předčasně ukončí úvěrovou smlouvu, například z důvodu nesplácení závazku prohlásí celý úvěr za splatný a vyzve klienta, aby uhradil veškerou zbývající částku úvěru, včetně úroků a poplatků do určitého data.

Užitečné odkazy

Kontakty

Užitečné odkazy

Asociace občanských poraden – seznam občanských poraden:
https://www.obcanskeporadny.cz/cs/poradny

Dětské dluhy
https://www.sancedetem.cz/kontakty-financni-dluhove-poradenstvi
https://www.zadluzenedeti.cz/

Dluhový labyrint: https://www.dluhovylabyrint.cz/

Exekutorská komora ČR: https://www.ekcr.cz/

Jak přežít dluhy – mapa dluhových poraden:
https://www.jakprezitdluhy.cz/help-linka-2/mapa-dluhovych-poraden

Ministerstvo spravedlnosti ČR:

- portál k exekucím: https://exekuce.justice.cz/
- insolvence – oddlužení: https://insolvence.justice.cz/

Užitečné online kalkulačky

- kalkulačka srážek ze mzdy:
  https://www.ekcr.cz/?p=kalkulacka_1
- kalkulačka splátek oddlužení:
  https://insolvence.justice.cz/kalkulator-splatek/
- kalkulačka RPSN (dTest):
  http://www.dtest.cz/kalkulacka/rpsn
- kalkulačka měsíčních splátek úvěru (dTest):
  http://www.dtest.cz/kalkulacka/splatky-uveru
- kalkulačka délky splácení úvěru (dTest):
  http://www.dtest.cz/kalkulacka/delka-splaceni
- kalkulačka úroku úvěru (dTest):
  http://www.dtest.cz/kalkulacka/urok-uveru
- kalkulačka měsíčních splátek úvěru (dTest):
  http://www.dtest.cz/kalkulacka/splatky-uveru

Kontakty

Bezplatné poradenství v oblasti dluhů a finanční gramotnosti

Poradny nabízí pomoc s řešením problémů s dluhy. Vysvětlí práva i povinnosti dlužníka i věřitele. Pomohou při komunikaci s věřiteli, s vyjednáním splátkových kalendářů, sepsáním podání k soudu či při jednání s exekutorem. Pomohou sestavit rodinné a osobní rozpočty, finanční priority a rezervy. Ve většině případů dále pomohou s oddlužením či insolvencí, zprostředkováním kontaktů na jiné organizace nebo doprovodem na úřední jednání.

Dluhové poradenství
Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.
Zpracování oddlužení – osobního bankrotu zdarma, nezastupují u soudu.
A: Tovární 2114/11, Mariánské Hory
T: 608 814 632, 739 940 693
E: jfrodl@css-ostrava.cz

Sociálně-dluhová poradna
Diecézní charita ostravsko-opavská
Zpracování oddlužení – osobního bankrotu zdarma, nezastupují u soudu.

A: Puchmajerova 980/10, Moravská Ostrava
T: 596 128 309, bezplatná linka 800 400 214

A: Betonářská 790/12, Muglinov
T: 739 552 307

A: Čujkovova 1714/21, Zábřeh
T: 739 552 307

A: Holvekova 204/44, Kunčičky
T: 731 625 872

E: poradna@dchoo.charita.cz

Poradna Charity Ostrava
Charita Ostrava
Poradna nesepisuje návrh na insolvenci/osobní bankrot.

A: Jeremenkova 8, Vítkovice
T: 599 526 906, 731 625 767
E: cho.poradna@ostrava.charita.cz

Poradna sv. Alexandra
Charita sv. Alexandra
Zpracování oddlužení – osobního bankrotu zdarma, nezastupují u soudu.

A: Františka Formana 251/13, Dubina
T: 596 611 207, 731 625 840
E: poradna@alexandr.charita.cz

Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z. s.
Zpracování oddlužení – osobního bankrotu zdarma, nezastupují u soudu.

A: Prokešovo náměstí 3, Moravská Ostrava
T: 724 701 613
E: petra.gniadkova@poradna-prava.cz

Akreditovaná dluhová poradna
Poradna při finanční tísni, o.p.s.
Zpracování oddlužení – osobního bankrotu zdarma, nezastupují u soudu.

A: Vítkovická 1 (budova ÚAN), Moravská Ostrava
T: 595 532 740
E: poradna@financnitisen.cz

Občanská poradna SPOLEČNĚ-JEKHETANE
SPOLEČNĚ–JEKHETANE, o.p.s.
Zpracování oddlužení – osobního bankrotu zdarma, nezastupují u soudu.

A: U Tiskárny 3, Přívoz
T: 596 113 890, 602 248 693

A: Dělnická 20, Poruba
T: 591 124 979, 778 059 313

E: poradna@jekhetane.cz

Sociálně právní poradna
Vzájemné soužití o.p.s.
Zpracování oddlužení – osobního bankrotu zdarma, nezastupují u soudu.

A: Bieblova 404/8, Moravská Ostrava
T: 596 128 401, 596 128 402, 777 760 197
E: poradna@vzajemnesouziti.cz

Psychologická pomoc

Krizové centrum Ostrava
Pomoc v krizové životní situaci a psychické tísni – **nonstop**, kdykoli lze přijít i osobně.

A: Ruská 94/29, Vítkovice
T: 596 110 882–3, 732 957 193
E: krizovecentrum@kriceos.cz

Linka důvěry Ostrava
Pomáhá dospělým lidem v krizových životních situacích. Linku důvěry je možné kontaktovat také prostřednictvím chatu nebo e-mailem.

T: 737 267 939 – **nonstop**
E: linka.duvery@mnof.cz
Chat: www.elinka.iporadna.cz

Informace o místech pomoci Ostravě

SOCIOPOINT – místo prvního kontaktu
Rozcestník pro snadnou orientaci v sociálním systému a v sociálních službách poskytovaných na území města Ostravy.

Magistrát města Ostravy
A: Prokešovo nám. 8, Moravská Ostrava (Nová radnice)
T: 599 443 821, 800 700 650 (Zelená linka zdarma)
E: sociopoint@ostrava.cz

